

Zvezina

GLASILO RAVENSKIH ZELEZARJEV

Leto XVIII

Ravne na Koroškem, 15. aprila 1981

Št. 7

Izdaja delavski svet Zvezine
Ravne kot 14-dnevnik
v nakladi 5500 izvodov

Ureja uredniški odbor: V. Že Gruden, Sead Karadžić,
Tomaž Kern, Marjan Kolar,
Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik
Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Večer, Maribor
Glasilo je po 7. točki 1. odst.
36. čl. zakona o obdavčenju
proizvodov in storitev v prometu
(Uradni listi SFRJ, št. 33/72)
in mnenju sekretariata za informacije
SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

40 LET OF

Samo nekaj dni po sovražnikovi okupaciji naše dežele — 27. aprila 1941 — so napredne sile že ustanovile Osvobodilno fronto slovenskega naroda. Kakšna naprednjaška prožnost, kolikšna modrost in pripravljenost slovenske Komunistične partije!

Načela Osvobodilne fronte štejejo za prva ene najzgodnejših odporiških organizacij v Evropi; bila so vodilo za delovanje in mobilizacijo množic v NOB ter za zmago v socialni in narodnoosvobodilni vojni. Še danes veljajo za njeno »naslednico«. Socialistično zvezo delovnega ljudstva, najširšo politično, samoupravno, demokratično, socialistično organizacijo, prostovoljno zvezo delovnih ljudi in občanov ter vseh organiziranih socialističnih sil. Zato je obletnica Osvobodilne fronte slovenskega naroda tudi praznik Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Socialistična zveza je izredno pomemben dejavnik socialističnega razvoja. Z njo delavci neposredno in prek delegatskega sistema odločamo o vseh družbenih vprašanjih, ne samo v tovarni, ampak tudi zunaj nje. Odločamo o svoji, ne več odtujenih družbenih nadstavbi, o vsem, kar je povezano z našimi in družbenimi potrebami. Naša posebna dolžnost je, da sodelujemo pri razvoju samoupravne krajevne skupnosti, saj je prav ta družbenopolitična in samoupravna osnova za vse dejavnosti, povezane s skupnimi potrebami in interesi.

Pomeni pa socialistična zveza tudi najširšo politično osnovo samoupravljanja — torej je 27. april še enkrat pomemben. Samoupravljanje lahko razvijamo in utrjujemo samo z množičnim sodelovanjem delavskega razreda in delovnih ljudi ter ob vodilni idejnopolitični vlogi Zveze komunistov. Njegov razvoj je odvisen predvsem od razvitosti razredne, samoupravljalne socialistične zavesti delavskega razreda. Zato je naloga socialistične zveze, da se vztrajno zavzema za glavno besedo delavcev pri samoupravnem in političnem odločanju. Vsi ljudje, ki smo za samoupravljanje in socializem, moramo v njej najti svoje mesto. Socialistična zveza namreč lahko opravi svojo vlogo le, če je vsem na stežaj odprta. Taka je tudi potrebna vsakemu delovnemu človeku in občanu; je namreč organizirana oblika množičnega, svobodnega, demokratičnega dialoga med komunisti in nekomunisti. V boju za socializem zbira vse sile, ki se neglede na svoj svetovni pogled zavzemajo za samoupravne odnose.

To je prav gotovo ena od pomembnih dediščin Osvobodilne fronte. Svoboda in sadovi dela so pokazali na njeno izredno bistrotnost in bogastvo.

Helena Merkač

FRANCE POPIT MED RAVENSKIMI ZELEZARJI:

„Veseli me, da ste zgrabili za delo!“

Tako je predsednik CK ZKS zaključil dveurni pogovor s predstavniki železarne in občine Ravne prvi aprilski dan, ko nas je po dveh letih spet obiskal, si ogledal, kaj smo med tem časom pridobili v proizvodnih tozdih, in slišal, kaj smo dosegli pri poslovanju, kaj pa pri razvoju družbeno-ekonomskih in samoupravnih odnosov.

Pravzaprav nas rezultatov v tem času (če ne štejemo pičlih 68% doseženega plana izvoza v I. kvartalu 1981) res ni treba biti sram. Takole smo glavne nazivali tov. Popitu:

— pozitivna bilanca za l. 1980

— posodabljanje proizvodnje

— dopolnjevanje dohodkovnih odnosov v železarni in pri dislociranih tozdih vse do trgovine

— ustvarjanje sistema svobodne menjave dela z zdravstvom

— priprave na aktivno udeležbo v usmerjenem izobraževanju

— izboljševanje našega sistema delitve OD

— reševanje konfliktnih situacij po samoupravni poti

— vključevanje v vse plasti življenja v občini.

A vse to je le nekaj točk z obsežnega seznama naših pridobitev oziroma kar našega vsakdana.

Zato tudi ni čudno, da nam je tov. Popit med drugim svetoval, naj svoje pozitivne izkušnje bolj populariziramo. Seveda pa je bilo vredno zabeležiti in je vredno premisliti še marsikaj, kar nam je povedal. Tako med drugim:

— delavcem čimbolj jasno prikazovati, kolikšen je njihov osebni prispevek pri vsakokratnem OD

— oceniti, koliko se izpopolnitve sistema OD dejansko odražajo v boljših rezultatih proizvodnje

— najti čimbolj spodbudne kriterije za dobro delo

— razdelati tudi OD po minulem delu

— še naprej dokazovati, da dohodkovni in tržni odnosi lahko obstajajo drugi ob drugih in se ne izključujejo

— skrbeti za to, da nam zdravstvo s svojim delom pomaga manjšati izdatke

— pri usmerjenem izobraževanju stremeti k temu, da bi študentska razmerja med dijaki in delovno organizacijo preraščala v delovna razmerja

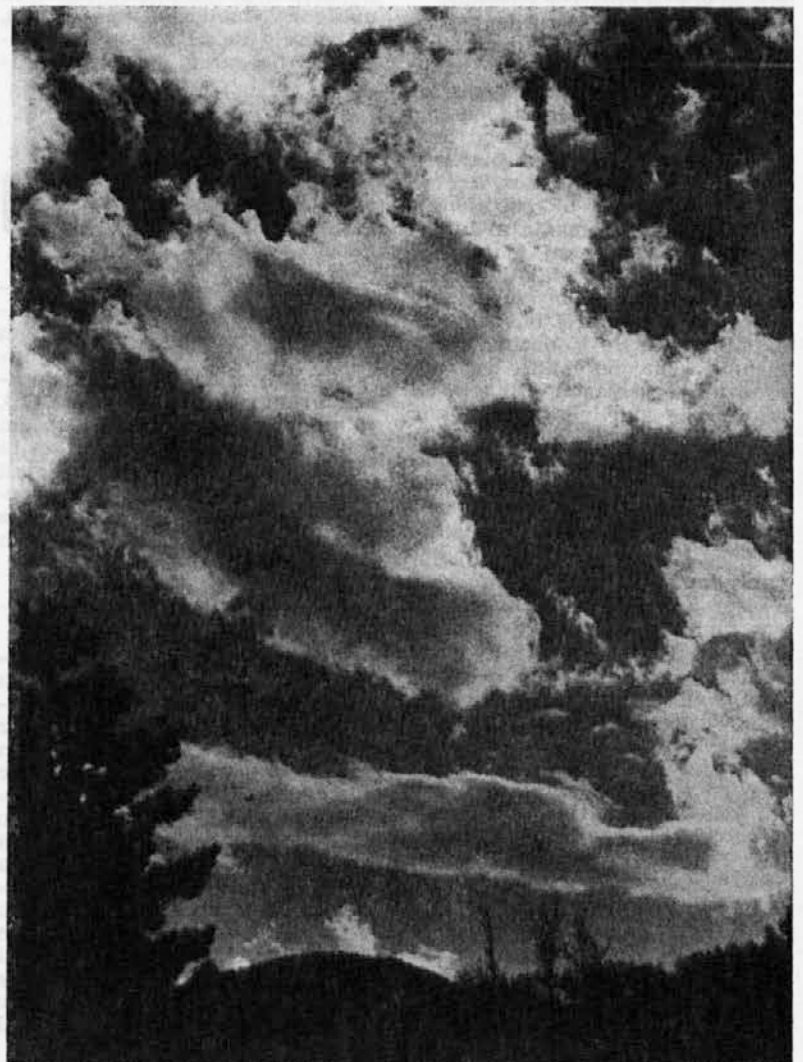
— bolj poudariti dopolnilno izobraževanje odraslih

— propagirati metalurške poklice

— ne dopuščati, da bi bili komunisti razparcelirani na tiste v zdravstvu, one v OZD in tretje kje drugje, ampak ugotavljati naše skupne interese znotraj občine, saj ne smemo biti razparcelirana družba.

Za doseženo je tov. Popit ob koncu obiska izrekel priznanje vsem delavcem železarne.

Marjan Kolar

Viharna pomlad

S PROGRAMSKO-VOLILNE KONFERENCE ZK:

Osnovna organizacija ZK mora sama videti probleme

Občinska konferenca zveze komunistov si je v zadnjem letu zelo prizadevala za stabilizacijo gospodarstva. V ta namen je oblikovala posebne delovne skupine, ki so v delovnih organizacijah in silih z odgovornimi delavci in komunisti skušali urejati

»Delavce zelo težko prepričamo v upravičenost naglega dviganja cen, če sami nismo prepričani, da je to prav. Komunisti smo premalo naredili, da bi delavci dobili pravo informacijo o potrebnosti dviga cen in da bi se na osnovi jasnih posledic odločali za

Volilno — programska konferenca komunistov ravenske občine

problematiko, nastalo zaradi zaostrenih gospodarskih razmer.

Seje konference so bile uspešne, kar potrjuje pravilnost izbire novih metod dela. Komite se je sestajal skoraj vsak teden. Ne kar tako, ampak zaradi dela, ki ga je bilo treba postoriti od tedna do tedna. Komisije so delale redno in so v gradivih za konferenco poročale o precejšnjih uspehih. Zlasti komisija za informiranje se trudi, saj je namreč v tem letu začela izdajati »Informacije«, ki naj bi sekretarje osnovnih organizacij obveščale o aktualnih rečeh v občini. Nove metode dela so segle vse do osnovnih organizacij. Ob tem so se razkrile številne slabosti, kar dokazuje, da prejšnji način dela ni bil ustrezen. Opazno je tudi, da je politični vrh bolj učinkovit, kot je bil v preteklosti, seveda pa še lep čas ne bo vse gladko.

Delegati, ki so se zbrali na programsko-volilni konferenci konec marca, so bili tokrat iz osnovnih organizacij. Odlikovali so se po kratkem in jasnem poročanju o problemih iz svojega okolja. Predvsem je celotna konferenca potekala tokrat drugače kot običajno. Ni bilo nobenih mučno dolgih referatov, govorniki pa so bili sorazmerno disciplinirani. Strinjali so se z usmeritvami predsednika konference ZK Toneta Golčerja, ki so mu tudi sicer na tej isti konferenci izrazili zaupanje s ponovno izvolitvijo za to funkcijo.

Soglašali so z referatom sekretarja občinskega komiteja Franca Tuška, ki je predložil jasno podobo o tem, kje so komunisti dobro delali, kje pa bo treba še popraviti. Med drugim je dejal:

dviganje cen. Delavci razumejo, da zaradi pomanjkanja deviz ni uvoženega materiala ter surovin, ne morejo in ne moremo pa razumeti, da zaradi notranjih pro-

Ko smo načrtovali teze na področju osebnih dohodkov po Poročevalcu št. 4/81 pri nadaljnjem razvoju družbenoekonomskih odnosov, smo razmišljali, da posežemo samo na tista področja OD, za katera menimo, da v sedanjem sistemu niso urejena tako, kot bi bilo treba. Pri tem smo izhajali tudi iz splošnih smernic sindikatov in dosedanjih pripomb na naš sistem razporejanja osebnih dohodkov. Ta področja so:

Bolje vrednotiti najtežje fizično delo

V sedanjem sistemu je npr. delež OD v analitični oceni dela samo za karakteristiko najtežjega fizičnega dela vrednoten z 12,6 % od OD ali okoli 1500 din od povprečja 12.264 din na mesec v metalurških tozdih pri 4-izmenskem delu za marec. Po predlogu se ta delež dviga na 2300 din ali na 18,9 %, to je za 50 % ali za eno skupino sestavljenosti dela. Pri tem ne smemo zamenjati tega deleža z deležem OD za posebne pogoje dela, ki znaša v najtežjem primeru, to je pri 7. skupini posebnih pogojev dela, okoli 1900 din ali 15,5 % od skupnega OD.

Skupni delež za najtežje fizično delo in najtežje posebne po-

blemov in samovolje posameznikov nimamo domačih surovin. Delavci so zelo zaskrbljeni nad pojavi pomanjkanja dela, kar pomeni, da ni dohodka, to pa dalje spet, da ne bo sredstev za osebni in družbeni standard.

Ker ne znamo organizirati trgovine pri nas tako, da bi imeli vse artikle, naši občani znosijo veliko denarja onstran meje. Veliko pobud smo dali trgovcem, rešitev pa še ni, čeprav vemo, da možnosti so.

Dosti kritike in hude krivi ustvarja med delavci in občani naš sistem administracije. Postopki, ki smo jih uvedli v vsakdanjo prakso, zahtevajo, da zaposlujemo veliko administrativnega kadra, ki samo nekaj prepisuje, potrjuje, razmnožuje ali kako drugače opravlja posle, ki so posledica slabe organizacije dela. Zaradi te slabe organizacije dela imamo tudi veliko honorarnega in pogodbenega dela, na drugi strani pa ljudi z izobrazbo, ki ne dobijo službe.

Ni vzdržno, da člani osnovne organizacije pustijo komuniste neaktivne, da jih ne obravnavajo, kjer nikjer družbeno ne delajo in ne hodijo niti na sestanek OO ZK. Kako naj osnovne organizacije oz. komunisti v njih zahtevajo odgovornost in red od drugih, če sami tega nimajo?»

Če bi strnili delegatske razprave in misli iz citiranega referata, bi smeli zaključiti, da je raznih analiz o stanjih in na sploh povedanega dovolj, da pa potrebujemo učinkovitejših akcij, saj navsezadnje najbrž kar drži, kar je poudaril tov. Tušek, da smo komunisti v ravnski občini sposobni uspešno reševati probleme našega časa.

Z. Strgar

Novo na področju OD

goje dela bo tako po predlogu znašal okoli 4.200 din ali 34 % od skupnega OD v metalurških tozdih. To je pomemben delež OD in je tako dan poseben podarek za najtežje fizično delo in najtežje posebne pogoje dela, kar menimo, da je pravilno.

To je seveda sistemska rešitev. Kaj pa je najtežje fizično delo in kaj najtežji pogoji dela, je posebno vprašanje. Mislim, da bi morali temu vprašanju posvetiti posebno pozornost in da bo na to največ pripomb v razpravi. Po dosedanjih podatkih bi bilo v to rešitev vključenih okoli 770 delavcev in bomo za ta predlog potrebovali približno 730.000 din bruto OD ali približno 1 % več sredstev za OD.

Bolje opredeliti in vrednotiti odgovornost za delo in posebne strokovne odločitve

Že ob uvedbi sedanjega sistema delitve OD je bilo več pripomb, da je delež OD za upravljanje (podrejenost) prevelik, medsebojna odgovornost za delo in naloge premalo opredeljena, posebno strokovno oziroma kreativno delo pa prenizko vrednoteno. Da bi to bolje opredelili, smo predlagali:

— znižanje karakteristike odgovornosti za upravljanja (podrejenost) za 50 %.

— uvedbo karakteristike odgovornosti za poslovanje ali strokovne odločitve v višini 50 % navedenega znižanja in

— uvedbo nove karakteristike odgovornosti za neposredno delo za vsa dela in naloge.

S tem predlogom želimo doseči boljše odnose pri vrednotenju odgovornosti za vodenje organizacijskih enot in za poslovanje ter višje vrednotenje odgovornosti za strokovna in kreativna dela in naloge. Poleg tega želimo boljša razmerja odgovornosti in ponekod dodatno, to je višje vrednotenje te odgovornosti dela, ki ga vsak posameznik opravlja. Pri tem je treba poudariti, da bodo višje vrednotena samo tista dela (tako v materialni kot nematerialni proizvodnji), ki so v tem smislu bolj odgovorna, kot je bilo to možno določati po dosedanjih metodi. Vsa dela in naloge bomo za odgovornost na novo ovrednotili.

V končnem OD bo to lahko zneslo na takih delih in nalogah dodatno 1 skupino sestavljenosti dela ali več, to je okoli 620 din v povprečju oziroma na OD 5 % in več.

Opredelitev kategorij zahtevnosti dela in tipičnih del in nalog

Pri vrednotenju del in nalog in medsebojnih usklajevanjih imamo vedno težave. Za boljše delo predlagamo:

— Uvedbo kategorij zahtevnosti del in nalog. Skupno bo osem kategorij z opisom vsake kategorije. Na ta način bomo v osnovi po opisu del in nalog razvrstili zaradi OD vsako delo in nalogo v osnovno kategorijo, ki določa tudi razpon v analitični oceni zahtevnosti dela.

Tipična dela in naloge s konkretno analitično oceno dela

Za ta dela in naloge se bomo za analitično oceno dela dogovorili enotno na nivoju vseh tozdov in delovnih skupnosti in jih ne bo možno spreminjati, razen za karakteristiko odgovornosti za vodenje organizacijske enote, ker to izhaja iz organizacije dela. To je tembolj potrebno zato, ker ugotavljamo, da ko objavimo analitične ocene del in nalog, slišimo pripombe, da je medsebojna informiranost med tozdi in delovnimi skupnostmi o teh podatkih slaba.

Dopolnitev opisov karakteristik analitične ocene del in nalog

Pri vrednotenju del in nalog imamo težave, ker so pomanjkljivi opisi karakteristik za duševni napor ter ritem dela, pazljivost in zbranost.

V predlogu tez dopolnjujemo te opise, vendar to ne bo vplivalo na analitično oceno dela.

Na prvem sestanku predstavnikov tozdov in delovnih skupnosti smo se tudi dogovorili, da bomo izvedli uskladitev analitične ocene del in nalog, kjer so pri ocenjevanju do sedaj morda nastale napake.

Tozdi in delovne skupnosti bodo službi za sistem OD predložili predloge, ki jih bomo strokovno preverili. Samo v zelo utemeljenih primerih bo prišlo do ustreznih popravkov. Tega pa ne more biti veliko, sicer nam

Čestitka za dobro delo

lahko »spodleti« celotno delo in tudi uresničitev tez.

Rešitve za navedena vprašanja so nakazane v Poročevalcu št. 14/81 in jih želimo uveljaviti s 1. julijem 1981. Zato so po tozdih in delovnih skupnostih imenovali predstavnike — nosilce akcije in še delegate za postopek razprav po delovnih skupinah. Izdelan je tudi okvirni program uveljavitve tez.

V Poročevalcu št. 4/81 smo navedli tudi nekatere naloge, na katerih pa bomo pričeli delati po 1. 7. 1981. Te naloge so:

Ureditev področja osebnega prispevka

Čeprav smo na področju osebnega prispevka verjetno sistemsko dokaj dobro uresničili zakon o združenem delu pri ugotavljanju količine, kakovosti in gospodarnosti, pa bo tu treba predvsem napraviti več reda, in to:

— Za vsa dela in naloge moramo preveriti sedanja predpisana merila učinka (norme ali posredna merila ali programe del in nalog). Marsikje predpisana merila še niso ustrezna in jih moramo pravilno opredeliti.

— Za vsa merila osebnega prispevka moramo opraviti kontrolo in morebitni popravek normativov.

— Izdelati moramo model izračuna poprečnega doseganja odstotka osebnega prispevka in način korekcije le-tega v odvisnosti od rezultatov dela tozdiv in delovnih skupnosti. Tu je največ pripomb, ker poprečki odstotka osebnega prispevka še niso v celoti odraz celotne produktivnosti in drugih rezultatov dela.

— Tudi na področju ugotavljanja osebnega prispevka po delu izven materialne proizvodnje bomo morali doseči večje razlike v OD po delu. To je zahtevno področje, ki ga bomo morali izdelati.

Uvedba delitve dela OD po minulem delu

Kot je znano, imamo v sedanjem sistemu delitve OD za minulo delo uveden delež OD na delovno dobo in stalnost. Tudi to vemo, da v praksi skoraj ni primera, kjer bi bil ta problem obdelan vzorno in tako, da ga bi morda posneli in prilagodili našim razmeram.

Tov. Kraigher nam je ob obisku na Ravnah dal nekaj smernic. Z upoštevanjem določil zakona o združenem delu, zakona o gospodarjenju z družbenimi

sredstvi in ostalih strokovnih virov bomo tudi za to področje našli in predlagali ustrezne rešitve.

Tako smo tudi zapisali v predlogu tez. To bo seveda zahtevalo dalj časa in študija.

Konkretne predloge za reševanje teh problemov bomo še izdelali in jih pripravili na enak način kot v Poročevalcu št. 14/81, vendar šele proti koncu leta.

Za vsa navedena področja moramo v službi za sistem OD seveda pripraviti vrsto pregledov, predlogov in rešitev, izračunov in razgovorov ter navsezadnje rešitev dopolnil obstoječih samoupravnih aktov. To zahteva veliko obremenitev in predvsem uveljavljanje številnih in kratkih rokov. Nalogo bomo uresničili le ob dobrem konstruktivnem sodelovanju vseh delavcev v delovni organizaciji.

To je tembolj zahtevno zato, ker tokrat nismo formirali posebnega strokovnega tima za OD, temveč bomo delo opravili sami delavci v službi za sistem OD.

Filip Rožanc
vodja službe za sistem OD

Novi stroj „skorpion“ — lažje delo pri rušenju elektro obločne peči

Konec septembra preteklega leta smo vzdrževalci TOZD strojno-gradbena vzdrževanje sprejeli v upravljanje in vzdrževanje nov stroj za rušenje obzidave, odporne proti ognju, tip »SKORPION-6002«, zahodnonemške firme GERWIN HOLTSMANN HÜTTENTECHNIK GmbH iz Duisburga.

Po dvodnevni inštruktaži, ki so jo imeli strokovnjaki dobavitelja, sta se za upravljanje z rušilnim strojem usposobila dva naša industrijska zidarja. Sedaj, po nekajmesečnem obratovanju, lahko rečemo, da sta oba zidarja z vso resnostjo in odgovornostjo sprejela zadane naloge in se pri ravnanju s strojem tako izurila, da so časi rušenja obzidave v elektro obločnih pečeh iz meseca v mesec krajši. Tako lahko enkratno strojno rušenje obloge, odporne proti ognju, 40 t e. o. p. sedaj opravimo v 3—4 urah, prej pa je ročno rušenje obloge trajalo poprečno 8 ur. Za vzdrževanje stroja in tekoča popravila pa so bili zadolženi naši strojni vzdrževalci iz hidravlične skupine, ki naj bi morebitne okvare na stroju odstranili čimprej.

Z nabavo novega rušilnega stroja smo industrijski zidarji prevzeli naslednje odgovornosti:

1. Čim hitreje in učinkoviteje moramo porušiti dotrajane obzidave, odporne proti ognju, v vseh elektro obločnih pečeh, razen 5-tonskih, in to ob vsakem času, ne glede na nedelje in praznike ali na čas izmene.

2. Odstranjevanje žlindre v debelini 400—500 mm z dna komor globinskih peči ELPIT ter rušenje dotrajane obzidave mora biti čim hitrejšo.

Z novim strojem smo pridobili naslednje:

- izboljšali smo delovne pogoje
- skrajšali čase remontov
- zmanjšali stroške vzdrževanja.

Ugotovimo lahko, da so bila do sedaj za jeklarje najtežja opravila odstranjevanje obloge, odporne proti ognju, iz e. o. peči. Rušenje dolomitnih blokov, bazičnih opek in žlindre, pomešane z jeklom, je doslej potekalo ročno. Delavci v peči so bili izpostavljeni veliki vročini, prahu in lebdječim kovinskim delcem, ki so se v veliki količini pojavljali pri ročnem razbijanju in nalaganju odkopanine v zaboje. Se težje delovne pogoje pa

smo imeli pri odstranjevanju žlindre iz globinskih peči. Letno je bilo treba vsaj 20-krat odstranjevati z dna komor okrog 500 mm žlindre, pomešane z železnim oksidom (škažo). Za ta opravila smo običajno najemali delavce Stavenika, ki so nam vedno priskočili na pomoč. Znoj je tekkel v potokih, železarna pa je za ta dela plačevala velike vsote denarja. Danes opravlja to delo stroj, ki ga vodi en sam človek s pomočjo daljinskega upravljanja.

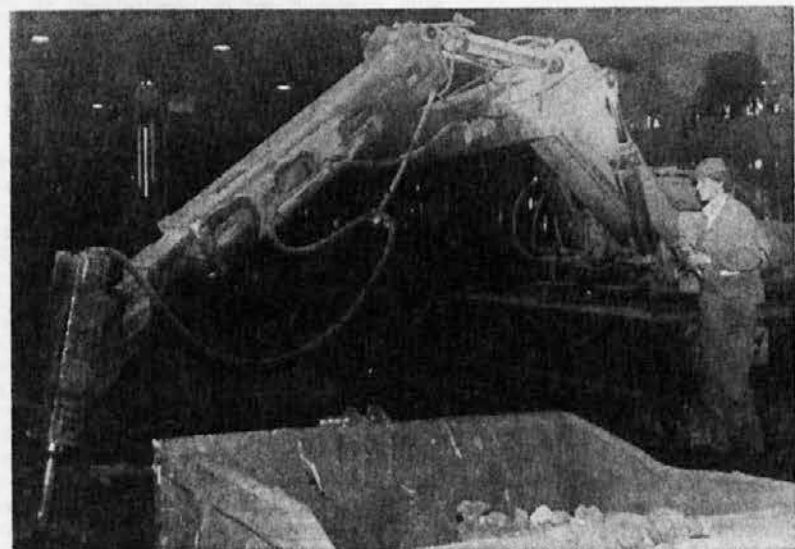
Razen humanizacije dela kot posledice mehaniziranega čiščenja elektro obločnih in globinskih peči pa nam je stroj prinesel še drugo prednost, in sicer **prihranek na času**, kar pomeni za jeklarje več ton jekla. Danes ni več treba po izlitju sarže čakati na peč 8 ur, preden človek lahko stopi vanjo. Strojno rušenje lahko pričnemo že 2 uri po izlitju zadnje sarže. Pri približno dvanajsetih rušitvah obzidave ene e. o. peči v letu dni lahko hitro izračunamo, koliko časa prihranimo in s tem zmanjšamo skupne čase remontov; to pa pomeni večjo proizvodnjo in več ton jekla!

Tretjo prednost pri nabavi rušilnega stroja predstavljajo **zmanjšani stroški vzdrževanja**. Iz računov je razvidno, da smo za devet mesecev preteklega leta izplačali drugi delovni organizaciji samo za čiščenje globinskih peči 705 starih milijonov oz. poprečno za odstranjevanje žlindre ene peči (5 komor) 47 starih milijonov. V to vsoto so bila vključena naslednja opravila: ročno odstranjevanje žlindre (poprečno 17 delavcev na eno peč), obraba oz. amortizacija pnevmatičnih odkopnih kladiv ter odvoz žlindre na haldo.

Nabavna vrednost stroja skupaj s carinskimi dajatvami je znašala približno 430 starih milijonov. Dvomov o odločitvi za nabavo rušilnega stroja vsekakor ni.

Naj predstavimo še osnovne tehnične karakteristike stroja:

- stroj ni samohoden, in ga je treba transportirati z žerjavom in transportnim vozom iz obrata v obrat
- celotna teža stroja je 6500 Kp
- število udarcev odkopnega kladiva je 120 u/min
- dimenzija udarne igle je $\varnothing 75 \times 700$ mm
- dimenzija lopate je $500 \times 360 \times 20$ mm
- volumen zajemalne žlice je 650 litrov.

Rušilni stroj »skorpion« med delom

Vsi gibi stroja so hidravlični, razen odkopnega kladiva, ki ga poganja komprimirani zrak pri tisku 6 atü.

Pri rušenju elektro obločne peči stoji rušilni stroj na posebnem jeklenem podestu tik ob peči. S tremi hidravličnimi prijemnimi kavljami se trdno priklene v posebej za to pripravljene utore na podestu. Na globinskih pečeh pa imamo pripravljen poseben tir z vozičkom, na katerega pritrdimo stroj. Stroj z vozičkom lahko prestavljamo vzdolžno po tiru ob ko-

morah peči tako, da je možno odstranjevanje žilindre iz vseh petih komor.

Na koncu lahko še povemo, da smo druga železarna v SFRJ, ki ima stroj za mehanizirano rušenje in čiščenje peči. Pred nami ga je imela železarna Jesenice, kjer je DO Vatrostalna že pred leti nabavila večji in samohodni rušilni stroj za vzdrževalna dela z materiali, odpornimi proti ognju.

Viljem Irman, inž.

Med železarji komunisti

OO ZKS TOZD RAZVOJ PROIZVODNJE IN TRGA

»Ker je TOZD RPT nastal šele po reorganizaciji 1. 7. 1980, smo obravnavali rezultate poslovanja samo za drugo lansko polletje. Tako so konec februarja imele skupni sestanek vse družbenopolitične organizacije TOZD. Na njem smo komunisti in tudi drugi družbenopolitični delavci razpravljali o uspešnosti poslovanja. Ugotovili smo, da je bilo poslovanje TOZD pozitivno, saj smo pokrili vse obveznosti iz čistega dohodka in oblikovali več poslovnega sklada, kot smo predvidevali s planom,« je uvodoma dejal **Ivan Globočnik**, sekretar OO ZKS.

V tej temeljni organizaciji pa so kljub lanskim dobrim poslovnim uspehom in uspešnemu letošnjemu štartu sprejeli konkreten akcijski program za letos.

»Ker nič ni tako dobro, da ne bi moglo biti še bolje, smo si v naši temeljni organizaciji kljub lanskim uspehom izdelali dokaj konkreten akcijski program, s katerim bomo poskušali doseči še boljše poslovne uspehe. Tako so akcijski program obravnavale in sprejele vse družbenopolitične organizacije in samoupravni organi. Gre predvsem za varčevanje z materiali, inovacijsko dejavnost, za uvoz in izvoz, za zaposlovanje predvsem v razvoju mehanske tehnologije, izdelavo programa oziroma razvojnih projektov in ne nazadnje za povečanje delovne discipline in boljše izkoriščanje delovnega časa. V akcijskem programu ima naša TOZD posebno vlogo, da prispeva k hitremu in zanesljivemu premagovanju začetnih proizvodnih in organizacijskih težav v TOZD armature na Muti in kovinarstvo Ljubno, in sicer zato, da bodo lahko vse kapacitete čimprej dajale optimalne proizvodne in poslovne rezultate. Večja pozornost bo potrebna tudi pri nabavi novih strojev in orodij, saj še tako produktiven stroj brez ustreznega orodja oziroma z omejenim kompletnim orodjem ne more dati od sebe tistega, kar bi sicer lahko, in kar od njega pričakujemo,« je razložil naš sogovornik.

Sicer pa so tudi komunisti v tej temeljni organizaciji pred nedavnim sprejeli svoj plan aktivnosti in dela. O tem tov. Globočnik.

»Na programski letni partijski konferenci smo tudi komunisti naše osnovne organizacije ZK sprejeli letni in trimesečni plan dela. Tako kot lani bomo tudi letos največ pozornosti posvetili uresničevanju politike gospodarske stabilizacije. Ob vsem tem pa ne bomo zanemarili idejnopolitičnega izobraževanja vseh komunistov naše OO ZKS. V ta namen smo že pred časom izdelali in sprejeli urnik idejnopolitičnega usposabljanja. Pripravljamo pa tudi seznam komunistov, ki se bodo letos udeležili idejnopolitičnega izobraževanja v marksiistični šoli na Ravnah, saj bo to osnova za usmerjeno kadrovsko politiko v osnovni organizaciji. Drugače pa bomo na osnovi analize članstva OO ZKS TOZD RPT evidentirali nove kandidate za sprejem v Zvezo komunistov. Pomlajevanje članstva bo namreč ena naših stalnih nalog.«

Pred nedavnim pa so člani sekretariata te osnovne partijske organizacije razpravljali tudi o povezovanju z drugimi osnovnimi organizacijami in z občinskim komitejem ZKS Ravne. Ugotovili so, da je povezanost komunistov v železarni bolj skromna, saj se le-ti (le nekaj iz vsake osnovne organizacije) enkrat ali dvakrat letno sestanejo na problemski konferenci. Menijo, da je to premalo in da so še najuspešnejši posveti sekretarjev OO ZKS, ki so istočasno »nekakšna živa« povezava z drugimi osnovnimi organizacijami in komitejem.

»Mislim, da bi morali v prihodnje organizirati več skupnih študijskih sestankov, saj bi se tako komunisti med seboj bolje poznali in izmenjal delovne in politične izkušnje. Tudi idejnopolitično izobraževanje bi bilo tako kvalitetnejše organizirano. Tudi povezava z občinskim komitejem bi lahko bila še boljša. Kljub temu, da osnovne organizacije dobivajo v obravnavo sklepe komiteja in občinske konference ZKS, bi kazalo, da bi dobivale tudi več informacij o konkretno opravljenem delu komiteja. Mogoče na tak način, kot je bilo podano gradivo za partijsko volilno konferenco. Sicer pa menim, da je povezava s komitejem kar zadovoljiva, saj zelo dobro sodelujemo z njihovim članom, ki je zadolžen za našo osnovno or-

Dobra volja

ganizacijo. Še vedno pa ugotavljamo, da ni čutili kolektivnega dela v sekretariatu in osnovni organizaciji, to pa zato, ker se

komunisti, ki so člani raznih komisij pri OK ZKS, premalokrat sestanejo,« je ob koncu dejal tov. Globočnik.

OO ZKS TOZD PNEVMATIČNI STROJI

Kljub mnogim življenjsko pomembnim vprašanjem, predvsem pa negotovosti, saj se posodobitev proizvodnje v TOZD pnevmatični stroji zavlačuje že leta, delavci te temeljne organizacije doslej niso čutili potrebe ali pa niso hoteli javno spregovoriti o svojih težavah. Šele sedaj, ko je končno zagorela zelena luč tudi za posodobitev ravenske pnevmatike, se je razgovoril ravnatelj TOZD **Jože Grzina**.

»S 30-letno tradicijo bi lahko naša temeljna organizacija dosegala bistveno boljše poslovne uspehe, kot jih sicer dosega,« je uvodoma dejal tov. Grzina. »Potem, ko smo pred mnogimi leti spoznali (ne samo v železarni Ravne), da jugoslovanskemu gospodarstvu primanjkuje pnevmatičnih strojev in da se oskrbuje z uvozom, smo tudi na Ravnah sčasoma formirali proizvodnjo pnevmatičnih strojev, najprej v sklopu mehanske obdelave — obrata — in pozneje kot samostojno TOZD, z osnovno vlogo: oskrbovati trg s pnevmatičnimi stroji in napravami. Ko se je ta gospodarska veja tudi na Ravnah vpeljala in začrtala ustrezen razvojni program, se je ugotovilo, da za tak visokostopenjski proizvod sistem proizvodnje in delovna sredstva ne ustrezajo v celoti, predvsem zaradi zastarelega in močno izrabljenega strojnega parka. Vse to še vedno močno vpliva na produktivnost dela, kakovost proizvodov in na počutje delavcev. Zaradi vse češćih okvar na proizvodnih napravah pa zadnje čase prihaja do precejšnjih zastojev v neposredni proizvodnji.

Ker se problemi in težave v tej temeljni organizaciji rešujejo prepočasi, ni čudno, da so po-

gledi delavcev že leta usmerjeni v odgovorne delavce TOZD in v vodstvo železarne, ki naj bi jim pomagali najti pot iz zaostalosti. Ker se jim je vsa leta samo obljubljalo, ni čudno, da le malo kateremu verjamejo in zbor delavcev, delavski svet in sestanek družbenopolitičnih organizacij skoraj ne mine brez akta najaktualnejšega vprašanja: kdaj in kako se bo začelo njihovo delo posodabljanja.

»Delavci TOZD pnevmatični stroji se danes resnično počutimo zapostavljene, saj so naši oddelki »razmetani« kar na sedmih mestih po železarni. Poleg tega, da moramo že leta ustvarjati svoj dohodek na zastarelih strojih, pa imamo probleme, ker nimamo svojih garderobnih prostorov in sanitarij. Vodstvo TOZD je še vedno brez ustreznih prostorov, saj je oddaljeno od delavcev dobrih 200 metrov. Zaradi vseh teh problemov, predvsem pa zaradi zahtev delavcev, da mora tudi ravenska pnevmatika narediti po 30 letih korak naprej, je vodstvo TOZD že v prvi polovici leta 1972 pričelo zelo resno razmišljati o posodobitvi proizvodnje. Tako se je takrat rodila misel, da bi bilo nujno posodobiti proizvodni proces in proizvode pnevmatike in da bi bilo treba zaradi stagnacije naših proizvodov stopiti v stik z zunanjimi svetovnimi proizvajalci pnevmatičnih strojev; in sicer, da bi naša temeljna organizacija pridobila za določene proizvode ustrezne materialne pravice in tehnologijo za proizvodnjo vrhunskih vrtnalnih in rušilnih garnitur.

V ta namen so se že pred leti začeli razgovori z znano švedsko firmo Atlas Copco in trgovsko

organizacijo Univerzal iz Beograda, ki zastopa švedsko firmo na jugoslovanskem tržišču. Rezultati teh razgovorov so, da smo že oblikovali in podpisali tri pogodbe, in sicer: pogodbo o skupnih vlaganjih; o dolgoročni proizvodnji, kooperaciji in o pridobitvi materialnih pravic do tehnologije, pogodbo o dolgoročnem sodelovanju v proizvodnji in prometu pnevmatičnih strojev z Univerzalom Beograd ter o delitvi poslovnih funkcij in udeležbe v skupnem prihodku,« je razložil Jože Grzina.

Kljub zeleni luči na nivoju republik in federacije za pričetek posodobitve ravske pnevmatike še vedno ni vse nared.

»Kljub vsem težavam vodstvo TOZD pnevmatični stroji in poslovni odbor železarne menita, da vsako odstopanje od načrtane poti lahko privede ravske pnevmatiko v zelo težaven položaj. Zato smo se v železarni odločili, da izdelamo alternativni posodobitveni investicijski program, ki bo zajemal posodobitev tehnoloških in pomožnih prostоров, predvsem pa delovnih sredstev. Sočasno pa mora program

zajemati tudi razvoj posodobitve obstoječega programa, in sicer v sodelovanju z geološkim zavodom in rudarskim inštitutom. Po načrtanem programu naj bi bila vsa potrebna dokumentacija izdelana do konca aprila. V prvi polovici maja pa naj bi že pridobili vsa dovoljenja in bančno garancijo na podlagi priložene finančne konstrukcije. Moram reči, da nam prav sestava finančne konstrukcije še vedno zapira vrata k posodobitvi oziroma gradnji nove tovarne. Kljub težavam predvidevamo, da bo posodobitveni proces v grobem končan do konca prvega kvartala v letu 1982. Proizvodnja pa naj bi povsem stekla v drugi polovici leta 1983,« je optimistično sklenil Jože Grzina.

Ob koncu tega dokaj aktualnega razgovora velja zapisati še, da so tudi delavci TOZD pnevmatični stroji vsa tri minula desetletja pomagali graditi železarno in kraj in da so ob tem vedno pozabili nase. Mogoče prav zato danes pričakujejo razumevanje in pomoč od drugih TOZD ravske železarne.

Franc Rotar

gredic precej zmanjšala. Iz proizvodnje na srednji progji so bile zaradi zmanjšane izvoza prodane večje količine profilov.

TOZD KOVAČNICA. TOZD dosega dobre prodajne rezultate na domačem trgu. Vendar se kupci pritožujejo zaradi dolgih dobavnih rokov, ki so posledica prezasedenosti razpoložljivih kapacitet.

TOZD JEKLOVLEK. TOZD ni dosegla predvidene prodaje na domačem trgu zaradi različnih težav v proizvodnji, kot so pomanjkanje delavcev, remont strojev ter pomanjkanje vložka za proizvodnjo žice.

TOZD ORODJARNA. TOZD je dosegla mesečni načrt realizacije na domačem trgu le 99,0 odst. Predvsem ni bila zadovoljiva struktura prodaje orodnih plošč, kar je vplivalo na znižanje povprečne prodajne cene.

TOZD STROJI IN DELI. Mesečni načrt realizacije na domačem trgu je TOZD preseгла za 12 odst. Zasedenost in struktura naročil za tovrstno proizvodnjo je zadovoljiva. Precej težav pa je z zaostanki iz leta 1980.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. TOZD je preseгла mesečno načrtovano realizacijo na domačem trgu za 135 odst. Ob pregledu zaostankov s sklenjenimi pogodbami iz leta 1980 in 1981 je bilo ugotovljeno, da znašajo zaostanki okrog 218 t. Ob tako velikih zaostankih so posredovanja kupcev v TOZD vsakodnevna.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Mesečni načrt realizacije na domačem trgu je bil presežen za 24 odst. V TOZD se srečujejo predvsem z nezadostno količinsko proizvodnjo. V zadnjem času pa je tudi precej težav pri proizvodnji monoblok svedrov, saj TOZD nima ustreznega vložnega jekla iz uvoza, tako da kupci zahtevajo podpis železarne za uvoz teh proizvodov.

TOZD VZMETARNA. Mesečna realizacija na domačem trgu je bila v TOZD presežena za 42 odst. Struktura in dinamika naročil je usklajena s proizvodnimi kapacitetami. V prihodnje pa bo treba več razmišljati o možnosti kooperacije, saj so trenutne potrebe po tovrstnih izdelkih večje od zmogljivosti TOZD.

TOZD RO PREVALJE. TOZD je preseгла načrtovano mesečno realizacijo na domačem trgu. Se vedno pa je problem nepopolna izkoriščenost proizvodnih kapacitet na ploščinskih brusilnih strojih, medtem ko je za drugo proizvodnjo naročil dovolj.

UVOZ

Avansi deviznih sredstev in pravic, ki jih je SOZD Slovenske železarne prejela za vse delovne organizacije, so pripomogli, da smo brez večjih težav prebradili pretekli mesec. Prilivi so bili le bolj skopi in ne bi nikakor zadoščevali za kritje vseh potreb za uvoz reprodukcijskega materiala oziroma surovin. Avanse bomo morali seveda odplačevati s prilivi, kar pomeni, da je situacija le trenutno rešena, če se v okviru SR Slovenije ne bo našla ustrežnejša rešitev za uporabo lastnih prilivov v črni metalurgiji v višjem odstotku (sedaj namreč velja enak odstotek za vse slovenske DO, to je 65 odst.). Tudi rezerva, ki jo predvideva samoupravni sporazum SISEOT za proizvodne

V dolini

panoge, ki so širšega družbenega pomena, za kritje deficita v črni metalurgiji še zdaleč ne bi zadoščevala.

Cene na zunanjem trgu ne doživljajo prehudih pretresov, v zadnjem času se je močno dvignila le cena za FeW, raste pa tudi cena za FeMo, glede razpoložljivosti materiala se čuti recesija v zahodnoevropskih deželah. Še vedno pa imamo precej težav z deviznimi kontingenti za reprodukcijsko blago, za stiskalnice in orodje, medtem ko se za brusni material dovoljenja urejujejo.

Čedalje bolj pa zahtevajo domači dobavitelji našo devizno udeležbo za svoje proizvode, kot za materiale, odporne proti ognju, bruse, lake, barve itd. To še dodatno zmanjšuje naše možnosti uvoza blaga.

IZVOZ

Tako kot v januarju tudi v februarju načrtovanega izvoza nismo dosegli. Zahodni trg je še vedno v krizi in zlasti v jeklarstvu se težko stanje nikakor ne izboljšuje.

Neskladje med zunanjimi cenami in našimi stroški se je letos še povečalo in je ob že tako manjšem povpraševanju postalo resna ovira našemu izvozu. Nadalje nam povzročajo občutne težave skoraj pri vseh izdelkih dobavni roki, zaradi katerih so postali tuji kupci izredno občutljivi, in so nam še stornirali nekaj naročil za orodna jekla. Vse to zna pripeljati do tega, da načrtovanega izvoza v letošnjem letu ne bomo mogli izpolniti.

Razen TOZD kovačnica in vzmetarna v februarju nobena TOZD ni dosegla mesečnega načrta. Do konca februarja smo s tujimi partnerji za izvoz sklenili pogodbo za približno 46 odst. konvertibilnih dolarjev.

Brez deviznih sredstev, pridobljenih z izvozom, ni možen uvoz in s tem normalno obratovanje vseh TOZD. Zato bomo morali vsi posvetiti izvozu vso potrebno skrb.

Februarska nabava in prodaja doma, uvoz, izvoz

NABAVA

Tudi v februarju je bila slaba oskrba z materiali, odpornimi pred ognjem, nekaterimi vrstami ferolegur, livarskimi peski, bentonitom in karburitom. Občutno pomanjkanje je bilo tudi pri izdelkih črne metalurgije, kovinsko predelovalne industrije, utenzilij, vijačnega blaga, izdelkov barvnih kovin in pri drugem.

Zelo močne so bile tendence za podražitev ferolegur, materialov, odpornih pred ognjem, in nekovinskih dodatkov, medtem ko nove cene za staro in belo surovo

železo ter legirane jeklene odpadke že veljajo od 1. 1. 1981.

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. TOZD je preseгла prodajne obveznosti na domačem trgu. K uspehu je precej pripomogla tudi izbira asortimana. Finančni rezultati pa bi lahko bili še boljši, če ne bi bilo večjih zaostankov iz minulega leta, katerih poprečna cena je manjša od načrtovane.

TOZD VALJARNA. Zaradi okvare na težki progji se je prodaja

»Gnezdo«

PO OSNOVNIH ORGANIZACIJAH SINDIKATA

Zadnje čase letijo kritike na Informativni fužinar, ker dosti piše o delu OO ZK, daje ZSMS na voljo lastno prilogo, pozablja pa na delo odborov osnovnih organizacij sindikata. Da bi popravili »napako«, bomo odslej poskušali na kratko predstaviti dejavnosti po osnovnih organizacijah.

Služajnostno smo izbrali kalilnico, valjarno, SGV in posebno finančno službo, da za prvič predstavimo IO OOS pri njih.

Med odgovori predsednikov IO v teh tozdih in delovni skupnosti lahko najdemo skupni imenovalec: izpolnjujejo naloge, ki jih dobivajo od IO konference OO ZS ter iz centra za samoupravljanje in informiranje (npr.: imenovanja delegatov za različne organe upravljanja in družbenopolitične organizacije itd.). Tako so nazadnje v vseh IO OOS izbirali delegate za centralni delavski svet, v skupno disciplinsko komisijo, v odbor samoupravne delavske kontrole; imenovati so morali koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja in volitve ter evidentirati kandidate za 3. kongres samoupravljalcev. Primernege so našli samo v SGV, prav tako pa je IO OOS v tem tozdu dal nekaj tehtnih pripomb na osnutek spo-

ročila 3. kongresu (obravnavali so ga vsi izvršni odbori sindikata, navadno skupaj z OO ZK in delavskim svetom).

IO OOS se tudi ukvarjajo s sprotnimi težavami v svojih tozdih in delovni skupnosti. Precej jih skrbijo gospodarski problemi, jezijo se na neresne in nedelavne delegate, posebno glasno pa zadnje čase negodujejo nad gradivi za različne seje. Preobširna, prestrokovna in prezapletena so. Radi bi, da bi jih tisti, ki jih pošiljajo delegatom, prej temeljito predragučili. V SGV so najprej mislili, da bi bili za tako delo primerni sekretarji za samoupravo, zdaj pa predlagajo, da naj bi se s tem ukvarjal center za samoupravljanje in informiranje.

Drugače predsedniki IO OOS v kalilnici, SGV in posebni finančni službi menijo, da se da s konferenco sindikata kar dobro sodelovati, nekoliko manj so z njo zadovoljni v valjarni.

Tako bomo po vrsti predstavili še druge IO OOS v železarni, vabimo pa tudi tiste člane v osnovnih organizacijah, ki so zadolženi za informiranje in politično propagando, da sami kaj napišejo za objavo.

H. M.

Zakon o temeljih sistema in družbeni kontroli cen

Zaviranje povečevanja cen je letos eden od osrednjih problemov, s katerimi se ukvarjamo v vseh okoljih naše družbe. Zastavljene so široke akcije, ki naj bi omogočile večji nadzor nad povečevanjem cen. Ob njih se dnevno govori o zakonu o cenah, zato menimo, da je prav, da njegove značilnosti predstavimo tudi v Informativnem fužinarju.

S 1. januarjem 1981 je prenehal veljati zakon o družbeni kontroli cen (Ur. list SFRJ št. 25/72 in 35/72) in predpisi, izdani na njegovi podlagi. Istočasno je začel veljati zakon o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen (Ur. list SFRJ št. 1/80 in 38/80), ki določa način ravnanja oziroma način uresničevanja temeljnih načel, določenih v ustavi in v drugih dokumentih. To so predvsem naslednja vprašanja:

- vloga združenega dela v sistemu cen
- način in oblike delovanja cen
- pogoji, ob katerih se oblikujejo cene in izpostavljajo razmerja med njimi
- merila za določanje cen.

Vloga združenega dela v sistemu cen izhaja iz temeljnega ustavnega položaja delavcev v našem sistemu. To temeljno načelo se kaže v izvajanju pravice, da delavci v temeljnih organiza-

cijah združenega dela hkrati z delavci in delovnimi ljudmi v drugih organizacijah združenega dela samostojno sprejemajo sklepe o cenah svojih proizvodov in storitev. Pri tem upoštevajo razmere na trgu ter zakon. Samostojnost ni absolutna, ampak temelji na socialističnih samoupravnih odnosih ter na medsebojnih odnosih v združenem delu.

Način in oblike določevanja cen so odvisni od dejanskih razmer in odnosov na trgu ter od položaja proizvajalcev. Cene se oblikujejo s samostojnim odločanjem temeljne organizacije ali na podlagi družbenega dogovora zuma o cenah. V obeh primerih oziroma samoupravnega sporazuma morajo biti izraz po tržni poti družbeno priznanega vloženega minulega in živega dela. Primerov, ko se cene lahko določajo neodvisno in individualno, je malo. V to skupino spadajo proizvodi in storitve končne porabe, ki niso rezultat proizvodne povezanosti in pri katerih niso razviti procesi združevanja. Glavni način oblikovanja cen je samoupravno sporazumevanje ter družbeno dogovarjanje med temeljnimi organizacijami združenega dela.

Pomemben element v sistemu cen je tudi ustvarjanje skupnih

pogojev, ki vplivajo na oblikovanje cen. Vsi sprejemniki odločitev o cenah so zavezani, da skladno s svojimi pristojnostmi vplivajo na vzpostavljane stabilnih tržnih odnosov. To naj bi dosegli predvsem s sistemom družbenega planiranja in z ukrepi gospodarske politike na vseh področjih gospodarjenja. Najpomembnejši pogoj za uspešno delovanje sistema cen je usklajeno delovanje vseh delov gospodarskega sistema in gospodarske politike, posledica česar bodo usklajeni tržni odnosi.

Eden izmed temeljev sistema cen so merila za oblikovanje cen, ki jih morajo upoštevati vsi udeleženci pri odločanju o cenah oziroma pri izvajanju družbene kontrole cen. Merila morajo odražati objektivne gospodarske zakonitosti in zakonitosti trga. Objektivno izhajajo iz našega družbeno-gospodarskega sistema in prakse, delujejo na raven in na odnose v cenah, usmerjena pa so k spodbujanju pozitivnih procesov v gospodarjenju in k nadaljnjemu razvoju samoupravnih odnosov pri odločanju o cenah. Vsa merila so obvezna za vse udeležence pri oblikovanju cen.

Merila so naslednja:

1. Razmerje med ponudbo in povpraševanjem na domačem trgu
2. Vpliv svetovnih cen na raven in odnose v cenah na domačem trgu, na odnose v pridobivanju in razporejanju dohodka in na razvojno politiko družbe
3. Gibanje poprečne produktivnosti dela in racionalna uporaba sredstev za proizvodnjo
4. Delitev celotnega dohodka družbe na dejavnosti, skladno s produktivnostjo dela, uspešnostjo upravljanja in gospodarjenja (P.E.R.)

Upoštevati pa je treba tudi naslednja merila:

1. Spodbujanje razvoja proizvodnih sil družbe
2. Vpliv cen na gibanje življenjskih stroškov.

Prvo stopnjo razčlenitve meril mora obdelati zvezna skupnost za cene z izdajo navodil o uporabi meril. Nadaljnjo podrobnejšo razčlenitev izvajajo samoupravne organizacije in skupnosti predvsem prek svojih delegatov v okviru gospodarskih zbornic ali ob sodelovanju ustreznih splošnih združenj. Tudi vsaka temeljna organizacija združenega dela mora podrobno razčleniti merila s svojim samoupravnim splošnim aktom. V zakonu je tudi precej natančno obravnavana družbena kontrola cen, ki je celovita dejavnost na področju cen, ki jo izvajajo vsi udeleženci na področju določevanja cen skladno z zakonom. Nadalje so obdelana določila, da mora vsak udeleženec oziroma določena struktura udeležencev izvajati družbeno kontrolo cen. Samoupravne organizacije in skupnosti jo izvajajo z neposrednim sodelovanjem pri sklepanju SSp in družbenih dogovorov o cenah ter tako, da spremljajo, če se in kako se v njih uporabljajo merila iz zakona, določena politika cen, dohodkovni odnosi in drugi pogoji skladno z zakonom.

Skupnost za cene (zvezna, republiška in občinska) je prav tako udeleženec v družbeni kon-

troli cen in jo izvaja tako, da spremlja ravnanje samoupravnih organizacij in skupnosti s področja cen. Družbeno kontrolo cen izvajajo tudi organi družbenopolitične skupnosti, ki v okviru svojih pristojnosti sprejemajo gospodarske ukrepe, s katerimi vplivajo na razmerja pri dohodku in odnose med cenami.

Zakon vsebuje tudi določila za administrativno kontrolo cen, ki je lahko le izjemen ukrep, če so izpolnjeni določeni pogoji. Ukrepi neposredne kontrole cen so izjemni in časovno omejeni. Hkrati z njihovim predpisovanjem je treba uveljaviti tudi ukrepe za odpravo vzrokov, zaradi katerih je uveden tak ukrep.

V zakonu so natančno določena tudi vprašanja funkcije, organizacije in dela skupnosti za cene kot novih družbenih organov za področje cen (zvezna, republiška, pokrajinska in občinska skupnost za cene). Novi organi za cene so konstituirani predvsem kot organi širšega družbenega vpliva in pomena, ki pa imajo tudi nekatere upravne funkcije. Skladno z zakonom so ti organi družbenopolitično in strokovno odgovorni za samoupravno urejanje problemov v zvezi s cenami. Zato imajo skupnosti za cene svet sestavljen iz delegatov gospodarskih in družbenopolitičnih struktur. Ključne naloge in odgovornost so skoncentrirane v svetu, ki ga sestavljajo delegati različnih oziroma vseh delov gospodarstva, družbenopolitičnih organizacij, organiziranih potrošnikov, izvršnih in strokovnih upravnih organov z namenom, da se opravila na področju cen čim bolj podružbijo.

Za kršitelje tega zakona so kazni znatno višje od kazni, ki jih je predvideval prejšnji zakon o družbeni kontroli cen, in znašajo:

- za gospodarski prestopnik: do 1.000.000 din za samoupravno organizacijo ali skupnost in do 50.000 din za odgovorno osebo
- za prekršek: do 100.000 din za samoupravno organizacijo ali skupnost in do 30.000 din za odgovorno osebo.

Obe vrsti prekrškov sta natančno navedeni.

Na koncu moramo povedati, da vseh elementov za izvajanje tega zakona še ni. Zato je že sprejet ukrep neposredne kontrole cen o pošiljanju cenikov v potrditev za posamezne proizvode in storitve v letu 1981.

Prav tako moramo izdelati in sprejeti pravilnik o formiranju cen z obdelanimi merili za povečanje cen. Šele izpolnitev takšnih meril in odločitev celotnega kolektiva, da je za takšno in tolikšno podražitev, bo pogoj, da bo skupnost za cene predlog sploh obravnavala.

Ferdo Gnamuš

MED MARČEVSKIMI POROČEVALCI NOVOST

10. Poročevalec je med ugotovitvami, stališči in sklepi konference osnovnih organizacij ZSS železarne (temi: družbeni standard in obveščanje zaposlenih) prinesel tudi zahtevo po krajši in poenostavljeni vsebini Poroče-

valcev. Zanimivo: 12. številka »Gradivo za seje delavskih svetov tozdiv in delovnih skupnosti« je že bila drugačna: na 9 straneh so v grobem razložili srednjeročni plan delovne organizacije za obdobje 1981—85, seznanili so nas s spremembami in dopolnitvami SaS o ustanovitvi samoupravne komunalne skupnosti občine Ravne, z obrazložitvami sklepov o blagajniškem poslovanju in odpovedi udeležbe v skladih Investbanke Beograd. Poročevalec so natisnili v 800 izvodih za delegate delavskih svetov tozdiv, delovnih skupnosti in delovne organizacije ter nosilce samoupravnih in političnih funkcij. Celotnega srednjeročnega plana tozdiv niso pošiljali delegatom, ker je bilo gradiva, tabel

in številčnih kazalcev preveč. Posamezni ravnatelji, kot predlagatelji planov, so delegatom posredovali le primerno vsebinsko informacijo o njem.

Tako je dvanajstka lep primer kratkega, jedrnatega in vsem razumljivega Poročevalca. Na žalost je številka 14. spet njeno živo nasprotje: spremembe na področju razporejanja osebnih dohodkov obsegajo kar 47 strani, povrhu so zelo zapleteno opisane. Tudi tabel je za Poročevalec preveč.

Številki 11. in 13. sta bili namenjeni 3. kongresu samoupravljalcev. Najprej so natisnili izhodišče za pripravo sporočila 3. kongresu, v 13. Poročevalcu pa dokončno besedilo.

H. M.

»ŽELEZARNA RAVNE S SAMOUPRAVNIMI SPORAZUMI IZSILJUJE VIŠJE CENE«

Ob razkrivanju neupravičenih podražitev smo bili dne 19. 3. 1981 po televiziji seznanjeni, da je med delovnimi organizacijami, ki se ta čas pripravljajo na povečanje cen svojih izdelkov, tudi železarna Ravne. Na našo prošnjo nam je uredništvo TV dnevnika poslalo celotno besedilo, ki se glasi:

»V 13-tih slovenskih občinah so organizacije združenega dela vložile 1283 zahtevkov za njihovo povečanje. Največ prijav je v Mariboru, 280, sledijo Ljubljana, Novo mesto itn.

To so sporočili na tiskovni konferenci, na kateri naj bi tržni inšpektorji, pravobranilci samoupravljanja in drugi spregovorili predvsem o ukrepih za preprečevanje neupravičenih podražitev. Za zdaj je teh ukrepov malo, saj je treba najprej ugotoviti, ali so podražitve splah v skladu s predpisi.

Na konferenci so sporočili, da se Talis, Fructal in nekatere druge organizacije prav ta čas pripravljajo na povečanje cen svojih izdelkov in da je še vedno kopica sporazumov, s katerimi

želijo organizacije izsiliti višje cene. Med njimi je tudi nekaj slovenskih, kot so Cinkarna Celje, Železarna Ravne na Koroškem in druge.

Moramo povedati, da višjih cen doslej nikoli nismo izsiljevali, ampak smo se s kupci vedno o njih dogovarjali in na podlagi kalkulacij tudi dogovorili za končno ceno. Razen od naših dobaviteljev cenovno izsiljevalskih sporazumov železarne Ravne takih sporazumov nima. Zahtevkov za povečanje cen prav tako nismo vložili pri nobeni skupnosti za cene in jih tudi ne bomo prej, dokler tozdi ne bodo sprejeli pravilnika o oblikovanju cen proizvodov in storitev, ki ga v skladu z zakonom o cenah in kontroli cen ravno te dni končujemo in bo dan v obravnavo ter sprejem delavskim svetom temeljnih organizacij.

Prepričani smo, da je bila železarna Ravne, kot že enkrat prej, pomotoma in nenamerno prišteta h kršiteljem dogovorjene politike cen v letu 1981.

Ferdo GNAMUŠ, ravnatelj
TOZD komerciala

Kršitve in nezakonitosti v naši delovni organizaciji v letu 1980

POJAVNE OBLIKE KRŠITEV OZ. NEZAKONITOSTI

Z ustavo iz leta 1974, ZZZ iz 1976 in z zakonom o samoupravnih sodiščih iz leta 1977 je dana možnost, predvsem pa tudi dolžnost, za mirno samoupravno reševanje vseh ali večine spornih razmerij. Tudi v našem samoupravnem sporazumu o združitvi v delovno organizacijo smo sprejeli določila o notranji arbitraži in njeni pristojnosti, vendar so ta določila zaradi časovne odmaknjenosti sprejetja SaS in dinamične zakonodaje po sprejetju ZZZ neaktualna. Tudi družbena akcija je usmerjena k podružbljanju pravosodja s sa-

moupravnim reševanjem spornih razmerij. Tako je možno pojavne oblike kršitev oz. nezakonitosti iz poslovnih razmerij in samoupravnih odnosov reševati že znotraj delovne organizacije z notranjo arbitražo. Predvsem pri sporih iz samoupravnih odnosov je dano dovolj možnosti za rešitve že v delovni organizaciji. Podobno velja za spore iz poslovnih razmerij med tozdi in del. skupnostmi. Vendar se tudi znotraj OZD pojavljajo kršitve oz. nezakonitosti, ki so širšega družbenega pomena in za njihovo sankcioniranje ter preventivno reševanje skrbi družba prek pravosodnih organov od sodišč,

Na mednarodnem velesejmu »Intergrafika« v Zagrebu smo razstavljali industrijske nože in rezalno orodje za papirno in grafično industrijo

javnih tožilstev, javnih pravobranilstev, družbenega pravobranilca samoupravljanja, inšpekcijskih služb, organov za notranje zadeve ipd. Tu gre za kršitve oz. nezakonitosti, katere imenovani organi preganjajo po uradni dolžnosti. Pri tem pa lahko znotraj OZD vplivamo le tako, da jih odpravljamo, oz. prek samoupravne delavske kontrole in pristojnih strokovnih služb na njihove negativne posledice za OZD in družbeno skupnost opozarjamo z moralno in materialno odgovornostjo.

VEČ UMazanega PERILA OPRATI DOMA

Morali bi se zavedati, da je pametneje umazano perilo prati doma v lastni hiši kot pa zunaj ograje naše delovne organizacije. In zakonska podlaga, predvsem za področje notranjih poslovnih razmerij in sporov iz samoupravnih odnosov, je dana, toda le premalo izkoriščena. Pri tem se ne bi spuščali v vzroke, zakaj se te možnosti nismo poslužili. Družbena akcija je usmerjena v ta način reševanja in se bomo navsezadnje morali tudi mi zavedati, da miselnost »saj imamo sodišča in naj ta rešujejo te zadeve«, nima bodočnosti. Ne smemo se izgovarjati, da to ni naša stvar in da se mi ukvarjamo s proizvodnjo, za večji dohodek, za boljši socialni in materialni položaj delavcev, medtem ko se naj za konkretne pravice delavca in zahtevke za varstvo pravic delavec obrne na sodišče ali kakšen drug državni ali političen organ. Mogoče je zadeva res precej poenostavljena in karikirana, vendar je srž problema marsikdaj v takem načinu obravnavanja delavcev. Tov. Kardelj je v svoji znani razpravi »Smer razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja« med drugim tudi napisal (citaj): »... ne gre za nedoločen delavski razred kot abstrakten politični subjekt, temveč za konkretnega delavca oz. delovnega človeka z njegovimi avtentičnimi interesi, ki ga nihče ne more zamenjati v imenu interesa neke posplošne formule o diktaturi proletariata...«. Kratko, pa vendarle

očitno in nedvoumno rečeno, da gre za delavca posameznika, za njegove interese, za kršitve njegovih pravic. Tega se moramo pri vsakem zahtevku za varstvo pravic znotraj delovne organizacije zavedati in delavcu pomagati, da bo rešitev objektivno pravična, ne pa to reševanje preragati na sodišča in druge družbene institucije. Pa tu ne gre samo za kršitve, zaradi katerih delavci zahtevajo varstvo pravic, ampak tudi za vrsto kršitev, ko se delavci obračajo na našo službo za pravno mnenje, pa čeprav kasneje ne sprožijo postopka za varstvo pravic. In tu gre večkrat za velike kršitve in bi zahtevki za varstvo pravic bili upravičeni.

Glede drugih kršitev oz. nezakonitosti, katerih sankcioniranje ureja družba z zakoni in kršilce tudi preganja po uradni dolžnosti (gospodarski prestopki, gospodarski prekrški, carinski prekrški, upravni prekrški, kazniva dejanja), je vzrok le-teh večkrat tudi posledica poslovnega rizika. Ekonomske, predvsem tržne zakonitosti in z leti bolj obremenjujoče zadolžitve družbe po večji proizvodnji, izvozu, večjem dohodku, navsezadnje pa tudi togosti naše zakonodaje na tem področju terjajo svoj davek. In zato se ni čuditi številu kršitev iz poslovnih razmerij, čeprav odkrito rečeno se vse kršitve oz. nezakonitosti niti ne obelodanijo.

SPORI PRED SODIŠČI ZDRUŽENEGA DELA

V letu 1980 je bilo pred sodišči združenega dela v Mariboru in Celju obravnavanih 33 zadev, v katerih so naši tozdi in del. skupnosti nastopale na pasivni ali aktivni strani. Zoper naše tozde in delovne skupnosti je bilo uperjenih 19 zahtevkov, medtem ko smo mi v glavnem iz naslova pavšalne odškodnine le-to terjali v 14 primerih.

Struktura 19 zahtevkov zoper nas je zelo različna:

6 zahtevkov za odškodnino iz delovne nezgode, in sicer vsak primer zoper drug tozdi:

— zoper tozdi industrijski noži: zahtevana odškodnina 145.000,00

SEJA DS SOZD

Delavski svet sozda SZ je na svoji 6. seji sprejel naslednje pomembnejše sklepe:

— Potrčil je zaključne račune za leto 1980 (za delovno skupnost skupnih služb ter za združena sredstva poslovnih in trgovinske dejavnosti ter sklada skupne porabe sozda).

— Zadolžil je komercialno službo sozda, da do konca I. kvartala izdela dokončne obračune uvoznih zaključkov iz preteklih let v znesku 2.005.595,25 din.

— Soglašal je, da se delovnim organizacijam čimprej nakaže ugotovljena razlika pri uvozu blaga železarnam v znesku 1 milijon 154.559,20 din (železarni Jesenice 519.551,65 din, Ravne 392 tisoč 550 din in Store 242.457,55 din) in da skupni organi sozda obravnavajo investicije, ki znašajo: 100 milijonov v črni metalurgiji, 50 pri predelovalcih in 5 milijonov pri investicijah v raziskovalne namene.

— Sprejel je letni plan sozda, plan dejavnosti delovne skupnosti skupnih služb, oba z vsemi predlogi in pripombami (delovna skupnost skupnih služb sozda se mora pri izdatkih sklada skupne porabe držati vseh družbenih dogovorov in plana ter ne sme prehitovati gibanja osebnih dohodkov v delovnih organizacijah), načrt oblikovanja in porabe združenih sredstev sklada skupne porabe sozda za leto 1981 (sredstva se lahko porabijo samo v predvideni višini; za vsako preseganje odgovarja organizator dejavnosti), poročilo o reševanju devizne problematike in oskrbe v sozdu ter pogojni sklep, da se kriteriji za interno vzpodbujanje izvoza na konvertibilno področje sprejmejo, veljati pa začnejo, ko bo DS Verige Lesce sprejel ustrezen sklep o njihovem sprejetju.

— Poudaril je, da je uresničitev gospodarskega načrta sozda

za leto 1981 prednostna naloga vseh (spremljati jo je treba četrtletno), da je treba pri izvozu in uvozu sozda izboljšati razmerje ter do konca marca pripraviti usklajen plan zanju; da bodo morale biti medsebojne dobave izpolnjene v okviru dogovorjenih količin in da je treba do poletja dokončno izdelati metodologijo planiranja v sozdu in jo tudi uveljaviti na vseh nivojih v Slovenskih železarnah.

— V razpravo in sprejem vsem tozdom je posredoval SaS o združevanju in namenih uporabe sredstev skupne porabe v sozdu za leto 1981.

— Ugotovil je, da sedanja devizna bilanca sozda, izdelana po kriterijih samoupravnega sporazuma o temeljih plana za ekonomske odnose s tujino v letu 1981/85, ne zagotavlja normalne oskrbe uvoznih surovin za leto 1981 (pri 65% porabi lastnih izvoznih prilivov ni mogoče zagotoviti normalne proizvodnje jekla in oskrbe kovinske predelovalne industrije z jeklom).

— Ugotovil je, da je prekoračitev investicije pri ravenski jeklarini upravičena in utemeljena (prvotna investicija je znašala 865 milijonov 295.000 din, nova pa je 1.522.350 din; dela naj bi bila končana leta 1983), prav tako pa tudi prekoračitev pri investiciji »odpraševalna naprava na elektro obločnih pečeh« v jeseniški železarni.

— Pooblastil je delegate SZ v SISEOT — I. enota, da sprožijo in izvedejo spremembe 12. in 23. člena samoupravnega sporazuma o temeljih plana ekonomskih odnosov s tujino, ker so določbe 12. člena tega sporazuma neselektivne (ne upoštevajo posebnega mesta in vloge posameznih OZD v reprodukcijskem procesu).

(Vir: zapisnik 6. seje DS sozda)

dinarjev, ugodeno na prvi stopnji v znesku 28.560,00 din, pritožbi predlagatelja za razliko v znesku 118.440,00 din se ni ugodilo.

— zoper tozđ jeklarna: zahtevana odškodnina 120.000 din, sklenjena sodna poravnava za 32.000 din,

— zoper tozđ stroji in deli: zahtevana odškodnina 35.997,98 din, postopek je še v teku

— zoper tozđ energija: zahtevana odškodnina 53.262 din, postopek se je ustavil, ker tozđ ni odgovoren za nezgodo

— zoper tozđ SGV: zahtevana odškodnina 45.315 din, postopek je v teku in

— zoper tozđ jeklarna: zahtevana odškodnina 120.000 din, sklenjena sodna poravnava za 45.000 din.

V vseh teh temeljnih organizacijah gre za delo s povečano nevarnostjo in je zato podana objektivna odgovornost za posamezne delovne nezgode. To pomeni, da mora tozđ dokazovati, da do nezgode ni prišlo zaradi dela s povečano nevarnostjo, ampak zaradi višje sile, dejanja tretjega, ki ga tozđ ni imel pod nadzorstvom, ali dejanja samega

oškodovanca. To dokazovanje pa je največkrat zelo težko.

Od vseh navedenih rešenih zadev (4) in skupno zahtevane odškodnine v višini 438.262 din je bilo ugodeno predlagateljem skupno v višini 103.560 din. Pri tem pa se je treba tudi zavedati, da so bili vsi ti zahtevki postavljeni prek odvetnikov in ti normalno namenoma postavijo večjo zahtevano odškodnino.

Imajo pa naši tozdi in delovne skupnosti pri zavarovalnici zavarovano civilno odgovornost do višine 800.000 din, tako da je vse te zneske izplačala oškodovanecem zavarovalnica. In zakaj se oškodovanci obračajo neposredno na sodišče, saj so redki primeri, da bi se oškodovanec hotel izvensodno poravnati? Glavni vzrok je verjetno neobveščenost o možnosti sklenitve izvensodne poravnave za vsako delovno nezgodo, kjer je odgovoren posamezen tozđ. Tudi v tem primeru izplača vso odškodnino zavarovalnica, ki se pa seveda mora s sklenjeno poravnavo strinjati. V bodoče bo treba to tudi praktirati.

7 zahtevkov iz delovnih razmerij, od tega:

— 2 zaradi razporeditve v tozdu industrijski noži in bivšem tozdu priprava proizvodnje

— 2 glede izbire kandidata v del. skupnosti za računovodstvo in tozdu jeklarna in

— 3 v zvezi s sklepom disciplinske komisije o prenehanju delovnega razmerja v tozdih valjarna, vzmetarna in kovinarstvo Ljubno.

Ker te zadeve grede večkrat mimo strokovnih služb brez njihovega vedenja, tako le-te ne morejo opozarjati na kršitve in nepravilnosti, zato bi morale ključno vlogo pri tem odigrati samoupravne delavske kontrole v posameznih tozdih in del. skupnostih.

Zaenkrat teh zadev iz delovnih razmerij pred sodiščem zdru-

KOLEKTIVNO NEZGODNO ZAVAROVANJE DELAVCEV

Naša železarna ima že več kot 10 let z zavarovalno skupnostjo sklenjeno pogodbo za zavarovanje delavcev, zaposlenih v naši delovni organizaciji. Zavarovanje obsega vse nesreče na delu in izven dela, če imajo le-te trajne posledice (delno invalidnost) ali smrt.

O tej pravici smo delavce že večkrat obveščali v Informativnem fužinarju in na oglasnih deskah, kljub temu pa nekateri še vedno niso seznanjeni s tem in ne uporabljajo te pravice. Zlasti ugotovljamo, da delavci ne vedo, da so v zavarovanje vključene tudi nezgode izven dela, in ne samo delovne nezgode.

Od 1. 1. 1979 pripadajo ponesrečencem naslednje odškodnine:

— za polno invalidnost zaradi poškodbe	140.000,00 din
— za smrt zaradi poškodbe	70.000,00 din
— za smrt zaradi bolezni	10.000,00 din

Iz gornjega izhaja, da pripada ponesrečencem za vsak odstotek trajne invalidnosti 1.400,00 din, zato se naj javijo tudi take poškodbe, ki predvidijo le manjšo trajno invalidnost, in ne samo težje poškodbe.

Vsak ponesrečenec, ki predvideva, da bo poškodba pustila trajne posledice, naj se takoj, ko mu zdravje to dopušča, zgłosi pri referentu za zavarovanje (uprava — soba 9), da napiše prijavo. Zaželeno je, da se prijava dostavi zavarovalni skupnosti vsaj v roku enega leta od nezgode, po možnosti pa že prej. V težjih primerih nesreče in v smrtnih primerih opravijo to formalnost svojci ponesrečenca.

Referent za premoženjsko zavarovanje:
Lojzka Krivec

Od vseh 7 primerov v dveh primerih predlagatelj ni imel pogojev za sodno varstvo, v enem je predlagatelj umaknil zahtevek, v enem je sodišče predlagateljev zahtevek kot neutemeljen zavrnilo in v 3 primerih je predlagateljev zahtevam ugodilo (v spornih razmerjih zaradi razporeditve, prenehanja delovnega razmerja in zaradi izbire kandidata). Tako so predlagatelji uspeli za 42,85 % zahtevki iz delovnega razmerja. Ostali primeri so bili zavrženi ali predlagatelji niso imeli pogojev za sodno varstvo. Pa tudi v 3 primerih, kjer je bilo predlagateljem na prvi stopnji ugodeno, v 1 primeru zadeva še ni pravnomočna, saj je sodišče združenega dela SRS na našo pritožbo le-tej ugodilo in dalo zadevo v ponovno odločanje sodišču prve stopnje. Tako so v bistvu predlagatelji od 6 pravnomočno rešenih zadev uspeli le v 2 primerih.

V 7 zahtevkih iz delovnih razmerij je bilo pred sodiščem udeleženih 6 različnih tozđov in 1 del. skup. Iz analize je razvidno, da je večino zadev, ki so pravnomočno rešene, bilo neutemeljenih in le 33,33 % primerov je bilo takšnih, kjer nam je sodišče očitalo kršitev določil glede izbire in prerazporeditve predlagatelja. Vzrok je morda v premajhni povezanosti s strokovnimi službami in pogosto tudi preveč površen odnos do črke zakona ali samoupravnega splošnega akta.

ženega dela še ni toliko, da bi bilo zastrašujoče. Žal pa nimamo evidence, koliko se jih rešuje prek zahtevkov za varstvo pravic pred pristojnimi delavskimi sveti notraj naše delovne organizacije. Verjetno precej in precej je tudi takih primerov, za katere bi bili dani pogoji reševanja pred sodiščem združenega dela, pa jih delavci iz različnih razlogov ne sprožijo. Na tem notranjem, samoupravnem reševanju spornih zadev imamo še velik manevrski prostor in mnogo rezerve.

MALO ZAHTEVKOV PO VEČJEM OD

Trije primeri pred sodiščem združenega dela s področja OD, in sicer:

— v tozdu ETS: zahtevku 2 delavcev glede ocene primernosti vrednotenja posameznih del in nalog je sodišče na prvi stopnji ugodilo, vendar je drugostopno sodišče ugodilo naši pritožbi in zahtevek predlagateljev kot neutemeljen zavrnilo

— v tozdu pnevmatični stroji: zahtevku delavca po priznanju delovne dobe in nadomestilu osebnega dohodka za ta čas ni bilo ugodeno in

— v tozdu družbeni standard: zahtevku delavca po večjem OD se ni ugodilo.

Kot vidimo, zahtevkom za varstvo pravic v zvezi z osebnim do-

Varčevanje z gorivom in mazivom — večja proizvodnja in zdravo okolje

Za obratovanje strojev in naprav je potrebna energija in tudi sredstva za mazanje.

Pretežni del energije in mazalnih sredstev danes še pridobivamo iz nafte in njenih derivatov. Postavlja se vprašanje, kako v železarni Ravne varčevati z energijo, da ne bi zmanjšali proizvodnje, temveč jo celo povečali in prispevali k izboljšanju našega okolja.

Na področju varčevanja z energijo imamo še veliko neizkoriščenih možnosti. Naj jih naštejemo samo nekaj:

— doslej smo vzdrževalci samo na kovaških ogrevalnih pečeh in na dveh žarilnih pečeh z izboljšanim sistemom obzidave ter tesnenjem dosegli manjšo porabo toplotne energije; obstaja še več peči v ŽR, na katerih se morajo izvesti podobni posegi za zmanjšanje porabe energije

— izkoristiti bi morali tudi toploto, ki sedaj zaradi slabe izolacije sten peči uhaja iz agregatov; ker nimamo rekuperatorskih naprav v pečeh, izhaja tudi skozi dimnike

— precejšnje uničevanje energije je v naših hladilnih sistemih na metalurških in drugih pečeh; hladilna voda se ne zbira, da bi se toplota lahko izkoristila; ta voda sedaj odteka v kanale in v Mežo

— uporaba boljnih in izolacijsko sposobnejših ognjeodpornih materialov pri obzidavi industrijskih peči.

Pri varčevanju z mazalnimi sredstvi smo vzdrževalci že doslej veliko naredili, čeprav je v tej dejavnosti zaposlenih sorazmerno malo ljudi. Vzdrževalci iščejo optimalno izbiro mazalnih sredstev tako glede na čas trajanja kot na uporabnost v odvisnosti od delovnih in klimatskih pogojev v posameznih delovnih prostorih. S pomočjo domačih proizvajalcev smo osvojili posebne kvalitete mazalnih sredstev, ki smo jih morali doslej uvažati. Do 1975 leta je bilo mazanje strojev in naprav še v celoti odvisno

od uvoženih mazalnih sredstev, saj smo morali uvažati 95% vsega hidravličnega olja, 100% kompresorskega olja in olja za globoko vrtnanje, vse olje za velike mazalne sisteme, obločne proge v valjarni, za mazalne sisteme v kovačnici in za mehanške obrate. Skupno smo letno uvozili okoli 120 t različnih olj za mazanje in 18 t masti.

S stalnimi stiki in tesnim sodelovanjem z domačimi pridelovalci naftnih derivatov, kot so INA Zagreb in Olma Ljubljana, smo od leta 1975 do danes uspeli znižati letni uvoz olj na skupno samo 7 t in nekaj 100 kg masti.

Danes uporabljamo uvožena olja le še za hidravlični sistem pri 40-tonskih obločnih pečeh, kjer je predpisano težko gorljivo olje, za katerega pa upamo, da ga bo domača industrija tudi začela kmalu proizvajati. Velike težave smo imeli s prepričevanjem proizvajalcev masti na domačem trgu, da so z našo pomočjo le pričeli s proizvodnjo domačih vrst masti za potrebe valjarn in drugih metalurških naprav.

V železarni se je v 10 letih povečala poraba olja za 31%, masti za 35% in čistilnih sredstev za 25%. Vedeti pa moramo, da se je v 10 letih močno povečala in razširila proizvodnja in s tem seveda tudi strojne naprave. Letno v mazalni službi regeneriramo oziroma očistimo 10 t olja, ki ga nato vračamo v uporabo in s tem prihranimo pri sredstvih za nabavo novega olja, prav tako pa s tem varčujemo z mazalnimi sredstvi.

Z rednim, pravilnim in pravočasnim mazanjem prispevamo neposredno tudi k zmanjšanju porabe pogonske električne energije poprečno za 5%, podaljšujemo življenjsko dobo strojev in zagotavljamo obratovalnost strojev za redno proizvodnjo.

Doslej smo navedli nekatere količinske kazalce zniževanja porabe mazalnih sredstev. Naj navedemo še nekaj vrednostnih kazalcev:

— zaradi zmanjšanja uvoza smo prihranili za 176.000 dolarjev deviz, ki bi jih sicer morali imeti za uvoz olja in masti

— zaradi prečiščevanja oziroma regeneriranja olja smo letno prihranili 540.000 din, ker ni bilo treba nabaviti večje količine novega olja

— delno smo z boljšim in preventivnim vzdrževanjem hidravlike na 40-tonskih obločnih pečeh uspeli zmanjšati porabo negorljivega olja od letno 11.000 kg na 6.000 kg, kar predstavlja letni prihranek 20.000 dolarjev

— na bločni in srednji progi valjarne smo z rekonstrukcijo mazalnih sistemov zmanjšali porabo olja za 10 t na leto, kar je spet prihranek pri porabi mazalnih sredstev in neposredno zmanjšanje porabe naftnih derivatov.

Poseben problem pa še vedno predstavljajo olja za pripravo emulzij, ki so izdelane na bazi naftnih derivatov. Taka olja oz.

na njihovi osnovi izdelane emulzije so biološko nerazdeljive in povzročajo onesnaževanje okolja in vode. Tudi pri uporabi povzročajo tvorbo škodljivih substanc, ki vplivajo na človekovo kožo ter dihalne organe. Zaradi tega je bila v železarni uporaba takih olj prepovedana. S sodelovanjem strokovnjakov iz Olme Ljubljana so bili izvedeni preizkusi različnih olj in emulzij, izdelanih na sintetični osnovi. Tako smo dobili nova olja za emulzije, ki niso škodljiva za ljudi, so biološko razgradljiva in zato tudi ne one-

snažujejo okolja. Obstajajo sicer še nekatere nevednosti pri uporabi sintetičnih oljnih emulzij (lepljenja vodil na strojih), vendar so posledica nepravilne uporabe ali nepravilne koncentracije olja in vode. Z doslednejšo disciplino jih bomo tudi odpravili.

Menimo, da smo s tem nakazali nekoliko smernic za varčevanje z energijo in mazalnimi sredstvi nasploh.

Stanko Rihter in Herman Lesjak, SGV

V ZAKONU O ENERGETSKEM GOSPODARSTVU IŠČEMO TUDI SEBE

Od lanske jeseni je v obravnavi zakon o energetskem gospodarstvu. Njegov začetek sega nekaj let nazaj, z njim pa želimo povezati slovensko energetiko v celovito enoto. Sedaj so o vsebini zakona živahne razprave, saj se v njem iščejo proizvajalci energije, distributerji in porabniki. Najnovejša varianta, ki jo je obravnavala skupščina, je že doživela korenite spremembe, kar kaže, da je to področje zelo aktualno in pestro.

Tudi naša DO išče v tem zakonu sebe, dobavo energije, dohodkovne odnose, kontrole, racionalno porabo energije, išče svoje mesto, ki ga kot velik odjemalec energije tudi zasluži. Preden povemo kaj več o zakonu, bi bilo prav, da se razčisti pojem »veliki odjemalec«. Nekdo bo pomislil, da med elektro obločno pečjo in električnim kuhalnikom ni razlike. Fizikalno gledano je res ni, oba agregata pretvarjata električno energijo v toplotno, eden z oblokom, drugi z upornostjo žice, pa tudi oba sta prek ustreznih naprav in žice priklopljena na elektrosistem. Tu pa nastane velika razlika med obema agregatoma: eden dela ves dan in vso noč, drugi samo občasno. Če združimo vse velike porabnike, dobimo neki minimalen pas, ki traja 24 ur, štedilniki in podobni gospodinjstvi ter industrija pa z občasnim vklopom povzročajo v sistemu konice.

Tako kot je elektrosistem občutljiv za preobremenitev, je ranljiv za premajhen odvzem oziroma za optimalno izkoriščanje termocentral in drugih proizvodnih agregatov. Ravno to optimalnost sistema pa omogočajo veliki porabniki, kar pomeni za nas relativno nižjo ceno električne energije in ne nazadnje so veliki porabniki vedno prvi na udaru, ko pride do preobremenitev sistema. To so dejstva, dokazana z različnimi študijami, na žalost pa, ko gre samo za denar, se to kaj hitro pozabi in ne upošteva. Ravno zato smo se v naši železarni toliko intenzivneje vrgli na študij zakona o energetskem gospodarstvu, da se v zakonu slučajno ne bi pozabili.

Zakon o energetskem gospodarstvu določa energetske dejavnosti, ki so posebnega družbenega pomena. Iz teh dejavnosti je izpadel porabnik kot odločujoč element v verigi samoupravnega do-

govarjanja in povezovanja kot sestavni del energetskega sistema. Zakon opredeljuje premogovništvo, naftno-plinsko gospodarstvo, elektro gospodarstvo, jedrsko dejavnost, uvajanje novih nekonvencionalnih virov, oskrbo z daljinsko toploto, vse samo do praga porabnikov, na katere je kar nekako pozabil. Tu je prva naša pripomba, da se vsaj veliki porabniki morajo tudi opredeliti.

Po osnutku zakona bomo imeli:

— občinsko energetske skupnost

— republiško energetske skupnost, v okviru te pa posebne energetske skupnosti.

Na organiziranost nimamo pripomb, tudi na vlogo posameznih skupščin ne, verjetno pa bi bilo smotno razmisliti, da se geografsko celovita enota poveže v enotno, recimo medobčinsko energetske skupnost. To je prepuščeno kasnejšim podrobnostim realizacije zakona v praksi.

Zakon zelo močno poudarja energetske bilanco za določeno obdobje. Iz tega izhaja naša pripomba: če je že zakonsko zelo jasno opredeljena poraba energije, je treba za isto obdobje enako striktno opredeliti tudi cene za posamezne energetske medije.

Poglavje o racionalni rabi energije je po naše premalo precizno obdelano. Manjka pa osnovni moto za izvedbo takih sistemov, to je družbena in finančna stimulacija.

Kot zanimivost: dobili smo novega občinskega inšpektorja parnih kotlov, ki bo skrbel za pravilno upoštevanje zakonov, standardov, normativov, bdel nad spoštovanjem družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov ter drugih aktov.

Odgovorni delavci v železarni pritiskajo na vse vzvode, da bi naše pripombe prišle na pravo mesto. Zavedajo se, da je energija za nas ključnega pomena in zato nam ni vseeno, kaj se dogaja na področju energetike v Sloveniji.

Dušan Vodeb

hodkom ni bilo ugodeno. Podobna ugotovitev, kot velja zgoraj za delovno-pravna razmerja, velja tudi tukaj, da ni znano število zahtevkov, ki so se obravnavali znotraj delovne organizacije. Da pa število le-teh ni majhno, se da sklepati iz zahtev za pravno pomoč, za katero so se v zvezi z osebnim dohodkom delavci obračali na našo službo in druge strokovne službe. Vendar je teh zahtevkov glede na veliko število zaposlenih in na vitalnost problematike relativno malo. Pa tudi od teh treh primerov, ki so se reševali pred sodiščem združenega dela, sta 2 povsem neutemeljena in so delavci, kljub dovolj strokovnemu pristopu zahtevkov za varstvo pravic znotraj delovne organizacije, naslovili zahtevke na sodišče.

(Se nadaljuje)

Drago Mežnar

NEUSPELA PROIZVODNJA TOZD V FEBRUARJU

V pregledu so zajete vse prijave neuspele proizvodnje in reklamacije v TOZD, kjer je izmeček za pretopitev. (Razdelitev neuspele proizvodnje in priložene tabele, stolpec 6, v odstotkih)

TOZD JEKLARNA. V TOZD so nastali stroški neuspele proizvodnje v vrednosti 442.956 din kot direktno neuspele proizvodnja.

TOZD jeklarno pa so bremenili z neuspele proizvodnjo:

	%
TOZD jeklolivarna	3,84
valjarna	56,87
kovačnica	15,86
stroji in deli	1,36
reklamacije	0,48
direktna neuspele proizvodnja	21,59
Skupaj	100,00

TOZD JEKLOLIVARNA. V TOZD so nastali stroški neuspele proizvodnje v vrednosti 2.293.871 din.

	454.798 din ali 19,83 %	6.073	0,26
TOZD jeklarna			
kalilnica			
direktna neuspele proizvodnja	1.833.036		79,91
Skupaj	2.293.871		100,00

TOZD jeklolivarna pa so bremenili z neuspele proizvodnjo:

	%
TOZD stroji in deli	2,70
ind. noži	0,35
pnev. stroji	1,95
reklamacije	14,39
direktna neuspele proizvodnja	80,61
Skupaj	100,00

TOZD VALJARNA. V TOZD so nastali stroški neuspele proizvodnje v vrednosti 3.773.192 din.

	1.919.531 din ali 50,87 %	1.853.661	49,13
TOZD jeklarna			
direktna neuspele proizvodnja			
Skupaj	3.773.192		100,00

TOZD valjarna pa so bremenili z neuspele proizvodnjo:

	%
TOZD jeklolivarna	0,35
stroji in deli	0,03
industrijski noži	0,02
pnevmatični stroji	0,01
vzmetarna	0,18
reklamacije	0,24
direktna neuspele proizvodnja	99,17
Skupaj	100,00

TOZD KOVAČNICA. V TOZD so nastali stroški neuspele proizvodnje v vrednosti 2.163.550 din.

	927.406 din ali 42,87 %	1.236.144	57,13
TOZD jeklarna			
direktna neuspele proizvodnja			
Skupaj	2.163.550		100,00

TOZD kovačnica pa so bremenili z neuspele proizvodnjo:

	%
TOZD stroji in deli	3,40
industrijski noži	0,19
direktna neuspele proizvodnja	96,41
Skupaj	100,00

TOZD JEKLOVLEK. V TOZD so nastali stroški neuspele proizvodnje v vrednosti 15.883 din.

	9.646 din ali 60,73 %	6.237	39,27
TOZD valjarna			
direktna neuspele proizvodnja			
Skupaj	15.883		100,00

TOZD jeklolivarna pa so bremenili z neuspele proizvodnjo kot direktno neuspele proizvodnjo 100,00 %

DIREKTNA IN INDIREKTNA NEUSPELE PROIZVODNJA TOZD V %

T O Z D	V PRETEKLEM LETU		V TEKOČEM LETU				INDEKS	
	februar	kumulativ	februar		skupaj	kumulativno	6 : 2	7 : 1
			direktni	indirekt.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
JEKLARNA	2,00	1,95	0,29	1,03	1,32	1,10	66,0	56,5
JEKLOLIVARNA	4,61	4,33	3,73	0,90	4,63	5,59	100,5	129,1
VALJARNA	0,97	1,05	0,58	0,01	0,59	0,67	60,9	63,8
KOVAČNICA	1,59	1,74	0,50	0,02	0,52	0,68	32,7	39,1
JEKLOVLEK	0,01	0,01	0,02	-	0,02	0,01	200,0	100,0
ORODJARNA	-	-	-	-	-	0,27	-	-
STROJI IN DELI	0,12	0,13	0,21	0,04	0,25	1,12	208,4	861,6
INDUSTRIJSKI NOŽI	2,36	1,22	1,10	5,38	6,48	3,58	274,6	293,4
PNEVMATIČNI STROJI	1,75	1,67	1,39	0,28	1,67	1,55	95,5	92,9
VZMETARNA	0,12	0,12	0,11	-	0,11	0,13	91,7	108,4
REZALNO ORODJE	0,95	1,39	1,88	-	1,88	1,82	197,9	131,0
DEL. ORG. NA SK. PR.	1,48	1,53	0,50	0,43	0,93	0,93	62,9	60,8
DEL. ORG. NA BLAG. PR.	5,35	5,04	1,69	1,45	3,14	2,91	58,7	57,8

TOZD KALILNICA. TOZD so bremenili z neuspele proizvodnjo		%
TOZD jeklolivarna		86,96
stroji in deli		13,04
Skupaj		100,00

TOZD ORODJARNA. TOZD so bremenili z neuspele proizvodnjo		%
TOZD stroji in deli		100,00

TOZD STROJI IN DELI. V TOZD so nastali stroški neuspele proizvodnje v vložnem delu za 356 ur.		%
TOZD je za to neuspele proizvodnjo bremenila		
TOZD jeklarna	31 ur ali 8,71 %	
jeklolivarna	9	2,53
valjarna	2	0,56
kovačnica	45	12,64
kalilnica	4	1,12
orodjarna	11	3,09
industrijski noži	17	4,78
pnevmatični stroji	110	30,90
direktna neuspele proizvodnja	127	35,67
Skupaj	356	100,00

TOZD stroji in deli pa so bremenili z neuspele proizvodnjo		%
TOZD industrijski noži		15,03
direktna neuspele proizvodnja		84,97
Skupaj		100,00

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. V TOZD so nastali stroški neuspele proizvodnje v vložnem delu za 3.397 ur.		%
TOZD je za to neuspele proizvodnjo bremenila		
TOZD jeklolivarna	165 ur ali 4,86 %	
valjarna	38	1,12
kovačnica	32	0,94
stroji in deli	212	6,24
direktna neuspele proizvodnja	2.950	86,84
Skupaj	3.397	100,00

TOZD ind. noži pa so bremenili z neuspele proizvodnjo		%
TOZD valjarna		65,99
stroji in deli		0,35
reklamacije		0,46
direktna neuspele proizvodnja		33,20
Skupaj		100,00

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. V TOZD so nastali stroški neuspele proizvodnje v vložnem delu za 553 ur. TOZD je za to neuspele proizvodnjo bremenila		%
TOZD jeklolivarna	292 ur ali 52,80 %	
valjarna	11	1,99
direktna neuspele proizvodnja	250	45,21
Skupaj	553	100,00

TOZD pnevmatični stroji so bremenili z neuspele proizvodnjo		%
TOZD stroji in deli		5,47
reklamacije		15,21
direktna neuspele proizvodnja		79,32
Skupaj		100,00

TOZD VZMETARNA. V TOZD so nastali stroški neuspele proizvodnje v vložnem delu za 14 ur.		%
TOZD je za to neuspele proizvodnjo bremenila		
TOZD valjarna	2 uri ali 14,28 %	
direktna neuspele proizvodnja	12	85,72
Skupaj	14	100,00

TOZD vzmetarna pa je bila obremenjena z neuspele proizvodnjo 100,00 %.

PRI DIT — PO NAVDUŠENJU STREZNITEV

Na obeh občnih zborih Društva inženirjev in tehnikov železarne Ravne je bila podana pobuda, da bi poiskali primerne društvene

prostore. Pričakovalo se je, da bo na ta način društvo aktivnejše in imelo večje možnosti za različne oblike delovanja. Strokovna predavanja, debatni večeri in nekatere družabne igre bi se lahko organizirale v enem popoldnevu v tednu.

Po dolgem iskanju smo našli primeren prostor v bivši knjižnici v starem delu Raven. Prostore bi bilo treba preurediti in primerno opremiti. Predračun je pokazal zelo veliko številko in tudi stroški vzdrževanja bi bili veliki.

Da bi se predsedstvo društva laže odločilo za resen korak, je izvedlo med člani društva priložnostno anketo. Pokazala je, da je 60 % anketirancev za društvene prostore, drugi pa so proti ali pa so se vzdržali. Seveda anketa še ni referendum! Zanimivejša od morda rutinskega »da« ali »proti« so bile pripombe in nasveti, kot:

— poiskati je treba cenejšo rešitev

— sestanki, predavanja in podobno so lahko v popoldanskem času tudi v železarni in

— raje organizirajmo več strokovnih ekskurzij.

Predsedstvo DIT v železarni je na osnovi predvidenih stroškov,

III. POSVETOVANJE »ENERGETIKA V ČRNI METALURGIJI«

Splošno združenje črne metalurgije Jugoslavije vsakih deset let organizira posebno posvetovanje energetikov črne metalurgije z namenom, da pregleda svoje delo, uspehe in neuspehe. Letos je bilo posvetovanje v Splitu od 4. do 6. 3. Na njem so obdelali nekatera vprašanja energetike, konceptijske rešitve posameznih problemov, kadrov, opisali so realizirane postopke.

V obdobju od 1971 do 1981 so bili v jugoslovanski črni metalurgiji zgrajeni in dani v pogon novi sodobni ter rekonstruirani nekateri obstoječi objekti. S tem razvojem je bilo omogočeno povečanje proizvodnje ob povečanju porabe energije. Istočasno je prišlo tudi do spremembe v strukturi porabe energije. V tem obdobju se je energetika soočila z energetsko krizo. Posledica tega je vse večje varčevanje. To je grob okvir posvetovanja, ki je bilo razdeljeno v naslednje tematske skupine:

- uvodni referat
- plinska energetika
- vodno gospodarstvo
- elektroenergetika
- oskrba z gorivi in energijo
- kadri.

Železarna Ravne je aktivno sodelovala na posvetovanju, in sicer z uvodnim referatom »Opis stanja, razvoj in politika varčevanja na področju energetike v črni metalurgiji«, z delom v poglavju plinske energetike. »Vpliv razmerja zraka na prihranek energije pri kombiniranem kurjenju« in grupi toplotna energetika »Sistemske rešitve izkoriščanja odpadnih toplot v železarni Ravne«. Od drugih slovenskih železarn je s predavanji sodelovala tudi železarna Štore z dvema prispevkoma.

S področja plinske tehnike so bili zanimivi prispevki, ki so ob-

ravnali racionalno proizvodnjo kisika in možnosti uporabe odvečnih količin kisika za zgorevanje. To je primer zgorevanja z obogatim zrakom, ki ima svoje prednosti v višji temperaturi zgorevanja in s tem boljšim prenosom toplote; ima pa tudi svoje slabosti: vzdržnost, regulacija, atmosfera peči.

Področje toplotne tehnike je posegalo predvsem na možnosti uporabe odpadne toplote in optimizacijske postopke posameznih faz v predelavi železa. Med zanimivejšimi prispevki sta bila dva referata iz Zenice, v katerih so povedali, kakšne so njihove izkušnje z utilizatorji. V tem delu je bila zanimiva diskusija na temo, ali je najgospodarneje odpadno toploto vračati v sistem prek predgretega zraka oziroma goriva ali pa odpadno toploto izrabiti za druge namene, paro, vrelo vodo, toplo vodo.

Elektroenergetika se je usmerila predvsem na agregate, elektro peči in problematiko kompenzacije, medtem ko so referati z drugih področij (vodno gospodarstvo, oskrba z gorivi in energijo ter kadri) prikazali doseženo stanje na teh področjih. Bili so polni zanimivih podatkov in prijemov, kako rešiti določen problem.

3. posvetovanje je opravičilo svoj namen: jugoslovanski energetiki, ki delamo v črni metalurgiji, smo se zbrali in med sabo izmenjali izkušnje, vzpostavili smo stike. Prek sto udeležencev je znak, da je interes za energetska vprašanja velik, in garancija, da se bodo ti problemi tudi rešili. Za ravnike energetike pa je bilo posvetovanje ponoven dokaz pravega dela in usmeritve, ki smo si jo zastavili na tem področju.

Dušan Vodeb

delegatov pri odločanju pri družbeni usmerjeni gradnji stanovanj. Oceno o teh področjih bo pripravila delovna skupina: Jože Žunec, Andrej Bukovec, Tone Zaletel, Drago Vončina, Anton Uranc, Jože Perovec in Franc Zavodnik.

V Lesni Slovenj Gradec, TOZD žaga Mušenik, pa bodo razprave stekle na temo »Oblikovanje, sprejem in izvajanje skupnega plana v delovni organizaciji in skupnega letnega plana ter plana razvoja TOZD«. Kako je na teh področjih v Mušeniku, bo ugotovila delovna skupina, ki jo vodi Andrej Bukovec, v njej pa so še Jože Rednak, Milan Čurin, Boris Iglar, Mateja Mešl in Emil Mori.

O tem, kako ravenski železarji spremljajo priprave na 3. kongres samoupravljalcev, ko so oddali svoje sporočilo, je povedal Vlado Mak, predsednik konference osnovnih organizacij ZSS naslednje:

»Potem, ko smo ravenski železarji že pred časom oddali svoje sporočilo 3. kongresu, pričakujemo od kongresa, da bo ta podprl nadaljnje uveljavljanje delegatskega sistema v naši družbi, predvsem pa, da se bodo še bolj utrdili delegatski odnosi na vseh nivojih dela. Ravenski železarji smo se že ob pobudi tovariša Tita za sklic 3. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije resno lotili analize uveljavljenosti samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v železarni Ravne. Tako smo spoznali, da smo v mi-

III. KONGRES SAMOUPRAVLJALCEV JUGOSLAVIJE 1981

nulih letih dosegli velik napredek pri uveljavljanju zakona o združenem delu. Smo pa kritično spregovorili o tistih vprašanjih, katerim smo posvečali premalo pozornosti.

Sicer pa železarji, čeprav smo oddali svoje sporočilo 3. kongresu, ne čakamo na zaključke, ki jih bo sprejel kongres, ampak ves čas uresničujemo sprejete programe, predvsem tiste naloge, ki se nanašajo na uveljavljanje družbenoekonomskih odnosov v železarni. Tako v vseh družbenopolitičnih organizacijah potekajo ta čas priprave na skupščinske volitve in evidentiranje možnih kandidatov za samoupravne organe tozdov. Skratka, v železarni je na vseh nivojih čutiti zanimanje za 3. kongres. F. Rotar

Svetovna proizvodnja jekla

Mednarodni inštitut za železo in jeklo (IISI) je objavil že prve podatke o svetovni proizvodnji jekla v letu 1980. Predvidevanja, da bo proizvodnja jekla ostala vsaj na isti ravni kot v letu 1979 ali da bo celo nekoliko večja, se niso uresničila. Leto 1980 so jeklarji vsega sveta izdelali 717,7 milijonov ton, kar je okoli 30 milijonov ton ali 4 % manj kot leto poprej.

Največjo krizo so doživljali v železarnah Združenih držav Amerike, saj se je njihova proizvodnja zmanjšala za okoli 23 milijonov ton ali 18,2 %.

V deželah Evropske gospodarske skupnosti je proizvodnja tudi nazadovala za nekaj manj kot 12 milijonov ton ali 8,3 %.

Japonska železarska industrija je v letu 1980 ostala praktično na isti ravni kot v letu 1979, saj so proizvedli le okoli 200.000 ton manj.

Zanimiva je mogoče tudi navedba, kolikor so podatki dokončni, da so v LR Kitajski proizvedli približno 2,8 % manj kot prejšnje leto.

Med evropskimi proizvajalci so imeli največji napredek v Italiji za 2,5 milijonov ton in najmočnejši padec v proizvodnji v Angliji, saj se je znižala od 21,5 milijonov ton leta 1979 na 11,5 milijonov ton leta 1980, torej za 10 milijonov ton.

Če jemljemo dežele v razvoju kot skupino proizvajalcev, ki je imela leta 1979 skupno proizvodnjo jekla 55,6 milijonov ton, so leta 1980 povečali proizvodnjo za 3,6 % na 57,6 milijonov ton. Naj-

močnejše povečanje so imeli v Braziliji z 1,5 milijona ton, njim pa sledi republika Koreja, ki je zvečala v enem letu svojo proizvodnjo jekla tudi za milijon ton.

Od približno 4,6 milijonov ton povečane proizvodnje jekla v deželah SEV odpade na Rusijo okoli 3 milijone ton, na Poljsko 0,8 milijona ton in Romunijo 0,6 milijona ton, razlika pa na Vzhodno Nemčijo in Madžarsko.

V času, ko v deželah v razvoju grade nove železarne, predvsem pa, kjer hočejo izkoristiti lastne surovinske in energetske vire, se v industrijsko razvitih deželah bore z gospodarnostjo proizvodnje. Z zmanjšanim povpraševanjem po jeklarskih proizvodih na svetovnem trgu se vprašanje gospodarnosti še stopnjuje. V deželah, kjer niso pohiteli s posodabljanjem proizvodnih naprav in tehnologije, se jim sedaj to močno otepa. Prav nič posebnega ni, da ustavljajo zastarele proizvodne obrate in nekajmilijonske integralne železarne, ki ne morejo več slediti sodobnim zahtevam gospodarne proizvodnje jekla.

Ocene za leto 1981 niso posebno spodbudne. Medtem ko pričakujejo, da je proizvodnja jekla v ZDA že prešla najhujšo krizo in se naj bi stanje izboljšalo, za dežele zahodnoevropskega trga ne obetajo nič dobrega. Pravijo, če že ne bo nadaljnega padca proizvodnje v letu 1981, gotovo še ne moremo pričakovati izboljšanja stanja iz konca preteklega leta.

Milan Marolt

3. KONGRES SAMOUPRAVLJALCEV JUGOSLAVIJE

Potem, ko so v ravenski železarni, mežiškem rudniku in prevaljskem Instalaterju že izdelali in oddali svoja sporočila 3. kongresu samoupravljalcev Jugoslavije, je bilo na nedavni seji občinskega koordinacijskega odbora sklenjeno, da morajo k poglobljenim razpravam pristopiti tudi v tozdih Sap-Viator v ravenski občini, KS Ravne, v SIS in Lesni Slovenj Gradec, TOZD žaga Mušenik.

V tozdih Sap-Viator bodo izdelali oceno o samoupravni organiziranosti in vlogi družbeno-

političnih organizacij v samoupravnem sistemu in o ukrepih za združitev služb skupnega pomena v tozdih Sap-Viator v ravenski občini. Za izvedbo teh nalog je imenovana delovna skupina, ki jo vodi Adolf Cigler, v njej pa so še Tine Tevž, Alojz Drofelnik, Jože Boštjan, Marko Matkovič in Boris Florjančič.

V KS Ravne na Koroškem pa bodo razprave na temo »Izkušnje pri delovanju in vključevanju delavcev v samoupravo in politično življenje krajevne skupnosti«. To nalogo bo poleg predstavnikov KS opravila delovna skupina: Ivan Vušnik, Miroslav Paškvan, Sead Karadža, Oto Papotnik, Rudi Vrčkovnik, Marko Matkovič in Uršula Komar.

V SIS na področju stanovanjske in komunalne dejavnosti bodo spregovorili o delovanju delegatskega sistema in o vplivu

finančnega stanja društva in rezultatov ankete ugotovilo, da omejenji društveni prostori niso sprejemljivi.

Poiskati je treba primernejšo rešitev.

Predsednik
DIT železarne Ravne

Kršitve delovnih obveznosti v januarju in februarju 1981

Upoštevač načelo javnosti postopka, sklep IO konference OO ZSS železarn Ravne in poslovodnega odbora železarn Ravne začenjamo objavljati izrečene ukrepe delavcem za kršitve delovnih obveznosti. S tem tudi upamo, da bomo dosegli zmanjšanje števila kršitev.

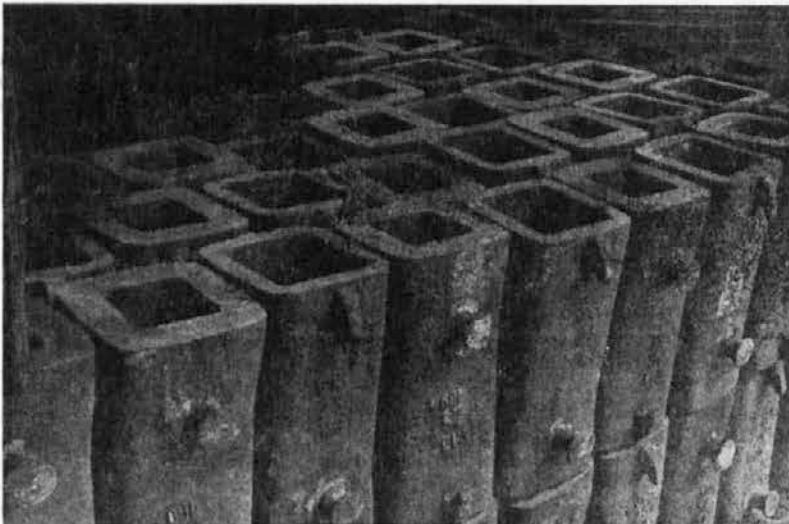
JEKLARNA

1. ERJAVEC Anton, I. jamski delavec — neopravičeno izostal z dela 1 dan, predčasno zapustil delo enkrat, pavšalna odškodnina 682,40 din, izterjava, javni opomin.
2. KOTAR Ludvik, II. jamski delavec — neopravičeno zapustil delovno mesto enkrat, pavšalna odškodnina 92,40 din, plačal, javni opomin, ker je že bil v disciplinskem postopku.
3. ROGINA Bogomir, livni žerjavovodja — predčasno zapustil delo enkrat, pavšalna odškodnina 76,50 din; plačal.
4. KOBOLT Franc, I. jamski delavec — bil vinjen na delu, javni opomin.
5. STUBICAR Jakob, I. jamski delavec — neopravičeno izostal z dela 2 dni, pavšalna odškodnina 852,40 din, izterjava, javni opomin.

2. VOZIC Adolf, čistilec kanalov — neopravičeno izostal z dela 1 dan, pavšalna odškodnina 426,20 din; plačal.
3. KUPCIC Zdenko, avtogeni rezalec — neopravičeno izostal z dela 6 dni, pavšalna odškodnina 2.557,20 din; izterjava; prenehanje delovnega razmerja — pogojno 6 mesecev.
4. FISER Ferdo, elektro varilec — neopravičeno izostal z dela 2 dni, pavšalna odškodnina 790,00 din; plačal; prenehanje delovnega razmerja — pogojno za 3 mesece (strožji ukrep zaradi že izrečenih ukrepov v zadnjem letu).
5. STRIGL Igor, nabijalec kalupov — neopravičeno izostal z dela 4 dni, pavšalna odškodnina 1.371,90 din; plačal; javni opomin.

VALJARNA

1. SEDAR Ivan, ključavničar — neopravičeno izostal z dela 1 dan, pavšalna odškodnina 521,50 din; izterjava.
2. PRITERŽNIK Franc, ravnalec — neopravičeno izostal z dela 1 dan, pavšalna odškodnina 457,30 din; izterjava.
3. KRIVOGRAJ Drago, adjuster grede — neopravičeno izostal z dela 3

Prazno satovje

6. SOSTARIČ Stjepan, ponovčar — samovoljno zapustil delovno mesto 1 dan, pavšalna odškodnina 457,30 din, plačal, javni opomin.
7. SOSTARIČ Stjepan, ponovčar — pretep in vinjenost na delu, povračilo materialne škode 8.865,40 din, plačal, prenehanje delovnega razmerja — pogojno za 6 mesecev.
8. PEIČ Frano, II. jamski delavec — delal neopravičene izostanke, pavšalna odškodnina 2.100,00 din, plačal, prenehanje delovnega razmerja.
9. VEGI Stanko, II. jamski delavec — neopravičeno izostal z dela 7 dni, pavšalna odškodnina 1.580,00 din, izterjava, prenehanje delovnega razmerja — pogojno za 6 mesecev.
10. BRKOVIC Ivo, skladiščni delavec — delal neopravičene izostanke, pavšalna odškodnina 2.100,00 din; plačal; odjavljen na podlagi dane izjave.
11. LUKIČ Jovan, II. jamski delavec — delal neopravičene izostanke, pavšalna odškodnina 2.200,00 din; plačal; odjavljen na podlagi dane izjave.
12. HELBL Vlado, II. jamski delavec — neopravičeno izostal z dela 8 dni, pavšalna odškodnina 2.607,60 din; izterjava; prenehanje delovnega razmerja.
13. STUBICAR Jakob, I. jamski delavec — neopravičeno izostal z dela 1 dan, pavšalna odškodnina 426,20 din; izterjava; javni opomin.
14. PIPLICA Zdenko, II. jamski delavec — neopravičeno izostal z dela 3 dni, pavšalna odškodnina 1.185,00 din; izterjava; prenehanje delovnega razmerja — pogojno za 6 mesecev (že večkrat v disciplinskem postopku).

JEKLIVARNA

1. ŽIVKOVIC Tomislav, rezalec na ločilnem stroju — neopravičeno izostal z dela 1 dan, pavšalna odškodnina 426,20 din; plačal.

- dni, pavšalna odškodnina 1.278,60 din; plačal; prenehanje delovnega razmerja — pogojno za 6 mesecev.
4. BRAJNIK Miran, ravnalec — neopravičeno izostal z dela 3 dni, pavšalna odškodnina 1.371,90 din; izterjava; prenehanje delovnega razmerja — pogojno za 6 mesecev.

KOVAČNICA

1. BOROMISA Đorđe, žerjavovodja — neopravičeno izostal z dela 1 dan; plačal; pavšalna odškodnina 375,30 din.
2. PIPAN Drago, transportni delavec — predčasno odšel z dela enkrat, pavšalna odškodnina 198,00 din; izterjava.
3. VIDERSNIK Alojz, pom. kovača — predčasno zapustil delo enkrat, pavšalna odškodnina 221,60 din; izterjava.
4. VAUPOT Milan, čistilec polizdelkov — delal neopravičene izostanke, pavšalna odškodnina 2.200,00 din; izterjava; prenehanje delovnega razmerja.
5. LESNIK Peter, čistilec polizdelkov — delal neopravičene izostanke, pavšalna odškodnina 2.200,00 din; izterjava.

STROJI IN DELI

1. BABIČ Milivoj, žerjavovodja — delal neopravičene izostanke, pavšalna odškodnina 2.200,00 din; izterjava; prenehanje delovnega razmerja.
2. GOLOB Anton, elektro varilec — pretep na delu, javni opomin.

VZMETARNA

1. CVIJETINOVIČ Radislav, brusilec — neopravičeno izostal z dela 1 dan, predčasno zapustil delo enkrat, pavšalna odškodnina 682,40 din; izterjava; javni opomin.

PNEVMATIČNI STROJI

1. LEDINEK Ernest, strugar — ne-kvalitetna obdelava kosov, javni opomin.

REZALNO ORODJE

1. FAJMJUT Miroslav, pomožni delavec — neopravičeno izostal 2 dni, pavšalna odškodnina 665,60 din; izterjava; prenehanje delovnega razmerja (preklic pogojno odloženega ukrepa prenehanje delovnega razmerja).
2. VUCETIĆ Mišo, skladiščni delavec — neopravičeno izostal z dela 2 dni, pavšalna odškodnina 727,80 din; izterjava; prenehanje delovnega razmerja (preklic pogojno odloženega ukrepa prenehanje delovnega razmerja).

SGV

1. VIDOVIČ Franc, varilec — udaril sodelavko, prenehanje delovnega raz-

merja — pogojno za dobo 1 leta (ker je že bil v disciplinskem postopku).

KOMERCIALA

1. TROP Marjan, pomožni delavec — delal neopravičene izostanke, pavšalna odškodnina 2.100,00 din; izterjava; prenehanje delovnega razmerja.
2. CERENAK Franc, kurir — predčasna zapustitev dela 5 ur, pavšalna odškodnina 302,25 din; plačal; javni opomin.

TRANSPORT

1. GABERSEK Zdravko, šofer — slab odnos do dela, javni opomin.
- Razen navedenih ukrepov so disciplinske komisije izrekle še 13 opominov, 6 oprostitev in 3 postopke ustavile.

Za pravno službo
Sonja Slemnik

Iz naših krajev

KS RAVNE NA KOROSKEM:

PRI KINO DVORANI NOV MOST

10. maja bo referendum o preoblikovanju krajevne skupnosti — tako so sklenili na zadnji seji skupščine KS Ravne. Na njej so potrdili še plan dela za obdobje 1981—85.

Po njem naj bi jeseni letos, najkasneje pa spomladi 1982, začeli graditi nov vrtec na Javorniku. Zanj so razgrnili idejni načrt, ki ga je izdelal razvojni center Celje.

Ker naj bi Ravne v nekaj letih dobile sodobnejšo pošto, so imenovali gradbeni odbor in pričeli z razgovori med predstavniki KS, PTT Maribor in železarn.

V tem srednjeročnem obdobju bodo precej pozornosti posvetili razvoju celodnevne osnovne šole in usmerjenega izobraževanja, pa tudi oživitvi delegatskega sistema in krajevne samouprave.

Stari most pri kino dvorani bodo porušili in namesto njega zgradili betonskega, prek njega pa speljali republiško cesto Ravne — Kotlje. Ravenčani si že dolgo prizadevajo, da bi promet iz starega dela mesta preusmerili mimo kino dvorane in Lečnika ter ga priključili na novo cesto ob Suhu.

Pri KS so povedali, da bodo z deli pri mostu in urejanjem ceste pričeli že to pomlad. Bilo pa je na zadnji skupščini postavljeno delegatsko vprašanje, kako bo urejen ta del Raven, predvsem Gledališka ulica. Tamkajšnje lesene drvarnice kvarijo videz kraja in ogrožajo požarno varnost. Skupščina KS je sklenila, da morajo urbanisti pri ureditvi starega dela Raven upoštevati tudi Gledališko ulico.

KS KOTLJE:

SZDL — GONILNA SILA

Predsedstvo krajevne konference SZDL Kotlje je ugotovilo, da se tudi pri njih ne morejo pohvaliti z uspehi delegatskega sistema, saj so seje raznih delegacij večkrat nesklepčne. So pa zato nekoliko bolj delavne razne komisije, sveti in društva, tako npr. Društvo prijateljev mladine, ki že leta skrbi za društveno dejavnost. Čeprav razne komisije pri KS SZDL dobro delajo, so člani predsedstva menili, da morajo svoje programe še dopolniti. Predvsem velja to za svet za negovanje in ohranjanje tradicij NOV in sekcijo za skrbstvo in pomoč ostarelim krajanom.

»Zaradi nekaterih neresnih — morda tudi preobremenjenih delegatov, predvsem pa zato, da bi se bolj redno udeleževali sklicanih sej, je KS SZDL pred časom poslala pismo vsem delegatom in jih tako spomnila na njihovo

dolžnost. Sicer pa v Kotljah zelo dobro deluje KK ZSMS, saj skoraj ni akcije in prireditve, ki je ne bi mladi uspešno izvedli. Mladi Hotuljci pa so uspešni tudi kot delegati v organih KK SZDL, krajevne skupnosti in občine, je med drugim dejal Alojz Kelemič, predsednik KK SZDL Kotlje. Dodal je, da je pri njih napredek tudi pri uresničevanju krajevne samouprave in pri krepitevi družabnega življenja. Tako se dobro razumejo starejši Hotuljci s prebivalci v novem naselju, saj je sodelovanje na vseh področjih zelo uspešno. Res pa nekateri ne čutijo potrebe po sodelovanju v družbenopolitičnih organizacijah in organih krajevne skupnosti.

Edina trgovina na vasi je zadovoljivo založena, bi jo pa zaradi večjega števila prebivalcev nujno morali povečati in posodobiti.

KS PREVALJE:

NA STROJNI SE LETOS NOVA ŠOLA

Zadnje dni marca so se na Strojni sestali člani gradbenega odbora in člani vaškega odbora ter sprejeli terminski plan grad-

nje nove osnovne šole. Ta mora biti dograjena najkasneje do 15. oktobra letos. Čeprav so z gradnjo že pričeli, bodo temeljni ka-

Partizanska ulica

men svečano postavili šele ob občinskem prazniku.

Na zadnji seji skupščine KS je delegat naselja Personalni dejal, da se prebivalci tega naselja čutijo zapostavljene. Že pred leti bi morali dobiti kanalizacijo, pa je še do danes niso. Pri KS so povedali, da tega zaradi mnogih težav doslej niso uspeli urediti, bodo pa storili vse, da bo stvar urejena čimprej, morda še letos.

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

POUDAREK KOMUNALNI UREDITVI

Ker so samoupravni sporazumi o planu dela krajevne skupnosti za leto 1981 podpisani, so že sestavili operativni plan. Lotili se bodo gradnje športnega parka pri OŠ Miloša Ledinka in uredili garderobe, sanitarije in klubske prostore NK Črna. Ob nogometnem igrišču bodo uredili tudi igrišče za trimsko ligo, saj v njej tekmuje okrog 150 rekreativcev. Otroška športna igrišča pa bodo uredili v Rudarjevem in Žerjavu, kjer bodo usposobili tudi letno kopališče. Letos bodo končno posodobili TV pretvornik na Šumahovem vrhu in postavili novega na Permanškovem vrhu.

Te dni pa bodo začeli elektrificirati šest kmetij na Ludran-

Zato pa bodo kanalizacijo uredili v Spodnjem kraju in Prisojah, zatem pa lokalne ceste in cestno razsvetljava.

Prve dni aprila pa so stekla dela pri ureditvi telefonskih linij v Spodnjem kraju in Podgonjmi. Do 15. maja bodo v tem delu Prevalj montirali okrog 100 novih telefonskih priključkov, je povedal tajnik KS Rajko Vute.

skem vrhu. Kable in drogove imajo že od lani, a jim je zagodla zima. Vsa dela naj bi veljala 1,200.000 din, denar pa so prispevali DES Slovenj Gradec, TOZD gozdarstvo Črna in SKIS Ravne. Krajevna skupnost in kmetje pa bodo udarniško delali.

Ker kljub novim telefonskim linijam, v Črni nimajo niti ene proste telefonske številke, bodo že do 15. maja položili krajevni in mednarodni telefonski kabel od Mušenika do centrale v Črni. KS bo prispevala 550.000 din in 300.000 din v vrednosti udarniškega dela, vsa dela pa bodo veljala 1,300.000 din.

F. Rotar

RAVENČANI SMO ODVISNI OD DOBRE VOLJE ZRAČNIH TOKOV

Če bi besede bile malta in opeka, bi sezidali palače, toliko je že bilo izgovorjenega o onesnaževanju zraka na Ravnah. Že dolgo imamo zakon o varstvu zraka. In zopet nič.

Ali se naj Ravenčani obesimo hudiču na rep?

Vsi skupaj smo pozabili, da sta prvo človek in njegovo zdravje, ne pa nekakšen napredek za OZD, škoda pa za družbo. Kaj nam pomagajo milijonski dobički v OZD, ki zastruplja zrak, ki ga diha toliko ljudi. Samo bolezenski stroški, odsotnost z dela,

manjša sposobnost za delo, povečana smrtnost zaradi pljučnega raka, silikoze, infarkti itd. pa se sploh ne morejo izraziti v denarju, čeprav ima skupnost samo ocenljive škode v takem primeru nekaj sto milijonov dinarjev. Zastrupljajo se zrak, voda, hrana. Daleč največja nevarnost pa je zastrupljen zrak, ki ga dihamo ves dan, podnevi in ponoči, na cesti, v tovarni, v uradu, v stanovanju. Nikjer se mu ne moreš izogniti. O tem smo že brali v časopisu. Na Ravnah odpadajo fasade, trohniijo strehe, uničujejo se nam domovi.

Pravo sliko dobimo na sprehodu po Ravnah (Partizanska ulica, Malgajeva cesta).

Občani na Ravnah vidimo in čutimo, da v tovarni spuščajo v zrak vse, kar je kemiji znanega in neznanega. Gorje nam, kadar je nizek zračni pritisk, takrat se nad dolino razgrne pravi oblak prahu, ki je pomešan z žveplovim dvokisom SO₂ in ogljikovim monoksidom CO.

V pogovoru z občani ugotovim, da imajo v tovarni na nekaterih

objektih naprave za mehansko zajemanje prahu, ki pa več ali manj ne delajo.

Tisti, ki težko misli vnaprej, bi dejal, da je to neka spremljajoča dejavnost industrije. Kdor pa sledi novejši znanosti v svetu, je drugačnega mnenja. Čistilne naprave za prah in plin v svetu imajo. Treba je pač pogledati daleč daleč prek tovarniške ograje (ZDA, Japonska). Znano je, da imajo v novejšem času že alarmne naprave, ki registrirajo onesnaženost zraka prek dovoljene meje. Te bi namestili po naseljih, kar pa ne bi imelo pravega učinka, kajti bolje je preprečiti pri izvoru.

Zrak 20. stoletja je drag. Ne bo dolgo, ko bomo morali vgraditi najmodernejši čistilne naprave, drugače se ne bomo izognili prizidkom v Črni na Koroškem in v Slovenj Gradcu.

Za varstvo zraka smo odgovorni vsi. Ne moremo pa se vsi podpisati na kos papirja.

In kaj sedaj?

Drago Jehart

Z D R A V J E

GARJE SE ŠIRIJO

Med obiskovalci zdravstvenih ustanov naše regije je vedno več takšnih, ki iščejo pomoč zaradi srbečice, katere vzrok so garje ali skabies. Ker so bile nekaj časa v zatišju, smo jih skoraj pozabili. Prav je, da osvežimo spomin nanje, saj so s svojim srbenjem prav neprijetne in nadležne, sploh, ker je srbenje najizrazitejše ponoči, ko si nabiramo moči za drugi dan.

Kaj so garje

Garje so nalezljiva kožna bolezen, ki jo povzroča majhna živalica, imenovana pršica ali srbec. Samice pršice se takoj po tem, ko jo oplodi samec, zarije v vrh njo plast kože, kjer koplje rove. V njih leže jajčeca in odlaga iztrebke. Iz jajčec se v nekaj dneh razvijejo ličinke, ki se po večkratni levitvi preobrazijo v spolno zrele pršice, samce in samice. Za vse to je potrebno približno tri tedne. Spolno zreli samci in samice pršice se nato prerijejo na kožno površino, kjer živijo samci v praskah oz. na krastah v bližini rogov. Samci kmalu po tem, ko so oplodili samice, poginejo, oplojene samice pa se zarijejo v roževino kože, kjer se prične že opisani razvojni ciklus znova. Samica pršice živi 2-3 mesece.

Bolezenska slika

Prvobitna zbrst, ki nastane zaradi garij, je majhna bunčica, ki zelo srbi, zato jo bolnik kmalu razpraska. Posledica so pikčaste kraste na prizadetih mestih.

Pršica si izbira na kožni površini mehka in tanka mesta kože. »Priljubljena mesta« za garjeve zbrsti so okrog pasu, na sprednji pazdušni gubi, na zapestju, v zapestni in komolčni jamici, na koži med prsti rok in nog, na gležnju in zunanjem robu stopala. Na glavi in na hrbtu odraslih oseb praviloma garij ni. Pri mo-

škem je značilna lokalizacija na spolovilu, pri ženski pa na kolo-barju prsnih bradavic.

Pri dojenčkih in majhnih otrocih se garje rade naselijo tudi na obraz (dojenje), dlani, stopala in celo na lasišče. Zaradi neznošenega srbenja, ki je močno zlasti ponoči v topli postelji, razpraska bolnik garjeve zbrsti in si pri tem lahko z umazanimi nohti vtore v kožo različne povzročitelje gnojenja. Nastopi sekundarna infekcija kože (abscesi, forunkli, flegmona, šen itd.), ki lahko popolnoma prekrije prvobitno bolezensko sliko.

Način okužbe

Garje so zelo nalezljiva bolezen. Okužimo se lahko neposredno s telesnim stikom, redkeje posredno, z uporabo perila ali posteljnine obolelega. Okužba nastane samo takrat, če pride vsaj ena oplojena ženska pršica na zdravega.

Garje se zelo rade širijo med člani družine kakor tudi med člani kolektiva (šole, vrtci, internati, vojašnice).

Zdravljenje oz. razgarjenje

V naših lekarnah sta trenutno na razpolago dve sredstvi, med katerima lahko izbiramo. Važno je, da zdravimo načrtno, pravilno in dosledno!

1. EURAX krema, losion

Najprimernejša je uporaba omenjenega preparata zvečer pred spanjem. Predhodno kopanje ni potrebno.

Suho kožo po vsem telesu (razen obraza in lasišča) namažemo z Euraxom in vtiramo tako dolgo, da se popolnoma vpije v kožo. Po 24 urah postopek ponovimo, pri tem pa preparat posebno skrbno nanašamo na mesta, kjer se paraziti zadržujejo (omenjena priljubljena mesta). Sele po 2-3 dneh se okopamo. Istočasno za-

menjamo tudi osebno in posteljno perilo.

2. Skabitox emulzija

Z gazo ali vato, prepojeno z emulzijo Skabitoxa, premažemo celo telo, razen lica. Po desetih minutah, ko se preparat osuši, kožo ponovno premažemo z emulzijo. Postopek ponavljamo tri dni zaporedoma zjutraj. Te tri dni se ne smemo kopati. Četrtri dan se okopamo in zamenjamo osebno in posteljno perilo.

Koža lahko še nekaj dni po zdravljenju srbi, k čemur pripomorejo že sama zdravila proti garjam. Če po enem tednu srbenje ne mine, se o morebitnem ponovnem zdravljenju posvetuje-

mo z zdravnikom. Posebno natančno pa se moramo držati zdravnikovih navodil pri zdravljenju dojenčkov, majhnih otrok in nosečnic.

Preprečevanje ponovnih okužb in poškodb:

— Bolnikovo perilo prekuhamo in dobro prelikamo, prav tako tudi njegovo posteljino.

— Obleko in odejo iz nepralnega blaga prelikamo z vročim likalnikom, kemično očistimo ali zračimo vsaj 14 dni.

— Istočasno zdravimo vse oboje v kolektivu oz. v družini.

— Redno vzdržujemo osebno čistočo in čistočo stanovanja.

Referat za zdr. vzgojo

ŠKRLATINKA

Škrlatinko prištevamo med akutne nalezljive bolezni. Najčeste se javlja pri otrocih. Znaki se pojavljajo v grlu kot akutna angina, ki jo spremlja značilen izpuščaj. Obolenje povzroča bakterija, ki se imenuje streptokok (natančneje beta hemolitični streptokok grupe A). Ko bolezen izzveneva, se pojavi značilno luščenje kože, zlasti na dlaneh in podplatih.

Teža te bolezni se je časovno spreminjala. V preteklosti je bila veliko bolj zločesta, težja in nevarnejša bolezen z veliko smrtnostjo. Danes pa je v večini dežel in tudi pri nas smrtnost pod 1%, kar pomeni, da od sto obolelih umre manj kot eden.

Že v 16. stoletju so opisali škrlatinko z znaki, ki jih poznamo še danes, povsem točno pa so jo znali razlikovati šele v začetku 19. stoletja.

Povzročitelj

O vzroku in o povzročitelju so se razbistrili pojmi šele z razvojem bakteriologije, nekako pred 80. leti. Danes je jasno, da obolenje povzroči bakterija beta hemolitični streptokok s tako imenovanim eritrogenim toksinom, ki povzroči izpuščaj. Ta povzročitelj je tudi danes, po 40 letih praktične uporabe penicilina, na srečo še vedno občutljiv na antibiotik penicilin.

Z uporabo omenjenega zdravila se obolenje znatno skrajša, preprečijo se komplikacije. Če smo dovolj hitri in zdravimo t. im.

»kontakte« v otroških kolektivih, pa lahko z dajanjem penicilina celo preprečimo obolenje.

Po tej razlagi boste menili, da je »problem resen«, in nam torej ne preostane nič drugega, kot zdravljenje bolnikov in tistih, ki so prišli z njimi v kontakt. Res je, da je zdravljenje te bolezni sedaj vzročno, ker jo zdravimo na način, ki ga imamo v medicini za idealnega za razliko od t. im. simptomatskega, pri katerem ne vplivamo na vzrok, temveč le na znake obolenja.

Npr.: Z aspirinom pri gripi vplivamo na znižanje telesne temperature, na bolečine in splošno počutje, nikakor pa ne na virus, ki je gripo povzročil.

V čem je torej problem? Dognali so namreč, da je družina streptokokov zelo številna in med seboj tako različna, da lahko tudi po preboleli bolezni ponovno obolimo za streptokoknim infektom. Zaščita, ki si jo ustvarimo ob prebolevanju bolezni, je namreč preslaba, da bi človeka zaščitila pred novim povzročiteljem, ki je »drugačen« in lahko povzroči ponovno obolenje.

Morda je bolj znan primer šena (tj. streptokokno obolenje kože), za katerega je znan rek: »Kdor enkrat oboli za njim, ga bo imel še desetkrat«!

Potek obolenja

Povzročitelj stopi v telo skozi usta, žrelo ali nos in se naseli v limfnem tkivu žrela. Bodočega bolnika prične boleti grlo in po-

javi se značilna škrlatna rdečina žrela, ki jo spremlja prav tako značilen malinast jezik in povečane pripadajoče bezgavke.

Inkubacija (čas od okužbe do izbruha bolezni) je lahko le 1 do 5 dni. Bolezen se začne naglo, z dvigom telesne temperature in mrzlico, spremlja pa jo občutek splošne slabosti. Bolnik večinoma tudi bruha. Mandeljni so obloženi z belkastimi oblogami, na koži pa se pojavi droben izpuščaj (kot proso), ki je nekoliko dvignjen nad ravnino kože. Okoli ust je v obliki trikotnika prosta črna, kjer se izpuščaj ne pojavi. Nasploh je lahko izpuščaj zelo bežen in ni potrebno, da bi bil bolnik rdeč kot »kuhan rak«. Navadno se pojavlja izpuščaj od zgoraj navzdol in po okončinah. Bolezenska slika včasih ni povsem tipična, zato si v dvomljivih primerih pomagamo z jemanjem brisa žrela. Z brezkužno vatirano paličico pomažemo po žrelu in pošljemo na bakteriološki pregled. Po enem tednu dobimo izvid iz bakteriološkega laboratorija v Mariboru.

Tudi krvna preiskava nam pokaže povečano število belih krvničk.

Bolezen običajno spremljajo komplikacije, kot so: vnetje srednjega ušesa, absces grla in tako imenovane nagnojne posledice — vnetje ledvičnega tkiva in reumatična mrzlica s prizadetostjo srca.

Način prenosa

Izvor infekcije je bolnik ali tih kliconosec ali bolnik, ki prebolela streptokokno angino. Torej so naša prizadevanja, da bi uničili streptokoke v otroških kolektivih, razumljiva.

Starši, po vsej razlagi je torej razumljivo, zakaj je potrebno dati otroku penicilinske tablete, ki jih otrok prinese iz vrtca, tudi večkrat letno!

Zdravljenje

Bolnik dobi ob začetku eno injekcijo ekstencilina ali pa uživa 10 dni 4-krat dnevno penicilinske tablete. Če je na penicilin

Razigranost

občutljiv, mu zdravnik predpiše drugo ustrežno terapijo. Na kontrolo pride prvič po desetih dneh, nato pa še po 3 in 6 tednih bolezni.

Prvih 10 dni naj bolnik počiva. Po prvi kontroli sme v šolo ali vrtec, če je zdrav. Oproščen pa je telovadbe za 5 tednov.

Zaščita intimnih kontaktov v okolici bolnika (družina, otroški kolektivi) traja tri dni z jemanjem penicilinskih tablet. Če je kontaktna oseba sicer zdrava in dobiva antibiotik, naj normalno opravlja svoje delo.

S pravilnim in doslednim zdravljenjem lahko v veliki meri omejimo širjenje in obolenje za to nalezljivo boleznijo, zato upoštevajmo navodila zdravstvenih delavcev, da bomo na ta način zavarovali svojega otroka!

Dr. Božena Čretnik,
spec. pediater

PREGOVORI IN REKI

Sam zase kot prase.

*

Kar iz srca pride, k srcu gre.

*

Kar je ljubo očesu, je tudi ušesu.

*

Kdor strah v glavi nosi, temu je vsaka senca pošast.

*

Spomin je edini kraj, iz katerega nas ne more nihče pregnati.

*

Strastna navada — težka klada.

*

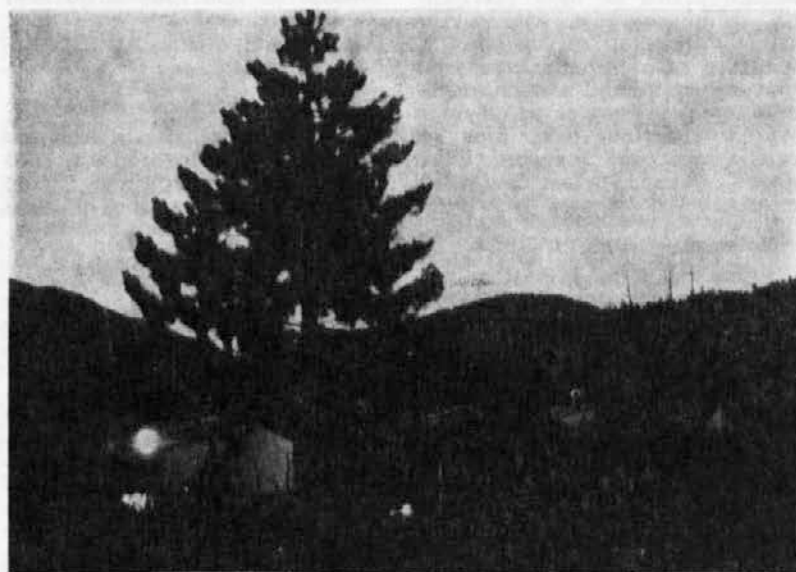
Kdor drugemu dobro stori, sebi spravlja.

*

Ko lepa pesem zaori, se srce razvedri.

*

Praznega skednja se miš hitro naveliča.

Večer

KULTURA

VORANČEVI DNEVI '81

Razstava Štovičkovih medalj, plaket in plastik

Akademski kipar Vladimir Štoviček je eden redkih domačih medaljerjev. Pred kratkim — od 20. do 27. marca — smo ga imeli priliko spoznati tudi na Ravnah. Štoviček bo letos praznoval 85-letnico. Rodil se je v Boštjanu pri Sevnici, likovno akademijo pa je končal v Pragi. Mnogo je razstavljal doma in v tujini ter prejel več nagrad in priznanj.

Na medaljah in plaketah je upodobil najrazličnejše znane osebnosti iz naše kulturne preteklosti: Primoža Trubarja, Franceta Bevka, Janeza Mencingerja, Franceta Prešerna, Otona Župančiča, Antona Aškercu, Frana Saleškega Finžgarja, Jožeta Plečnika, Simona Jenka, Maksima Gasparija in druge. Izmed upodobitev narodnih herojev bodo za vedno živele plakete Staneta Rozmana, Karla Destovnika-Kajuha, Franja Vrnčiča, Dušana Kvedra, Borisa Kidriča, Edvarda Kardelja in maršala Tita.

Čeprav ima Vladimir Štoviček za svoje medalje, plakete in plastike ogromno ponudb, in torej veliko dela, se je z veseljem odzval našemu vabilu. Prav gotovo pa smo ga Ravenčani presenetili že na otvoritvi razstave: veliko mesto, v njem pa tako malo ljubiteljev likovne umetnosti.

Na Prevaljah in v Črni Ziljska svatba

Ob pol petih so v soboto, 21. 3., Maroltovci (akademska folklorna skupina iz Ljubljane) in Šentjakobčani (mešani pevski zbor iz Roža) v črnjanskem Kulturnem domu predstavili Ziljsko svatbo, »biser iz ogrlice bogastva kulturnega izročila našega naroda«. Ob sedmih zvečer so svatbo ponovili na Prevaljah. Obe prireditvi, še posebno črnjansko, si je ogledalo mnogo krajanov.

Veliko gledaliških predstav

19. 3. se je na Ravnah predstavilo Slovensko ljudsko gledališče

iz Celja s Shakespearovo komedijo Ljubezni trud zaman. Dan prej je bila na Prevaljah drama Mihe Remca Delavnica oblakov, čez en teden so jo ponovili v Mežici, 27. 3. pa v Črni. Igro predstavlja igralska skupina DPD Svoboda Prevalje—Mežica. V soboto, 28. 3., so v Mežici spet gostovali Celjani, tokrat z dramo Odprite vrata, Oskar prihaja, Borivoja Wudlerja. Partljičovo Za koga naj še molim je SNG Maribor predstavilo 30. 3. v Črni.

V okviru občinske revije Naša beseda '81 in tudi na občinskem srečanju gledaliških skupin se je tako marca v Mežiški dolini našlo marsikaj. Veliko predstav je

bilo tudi za otroke (L. Suhodolčan: Narobe stvari v mestu Pedpedi, Svetlana Makarovič: Zdravilo za ježka in druge).

H. M.

RAZPIS ZA SLIKARSKO KOLONIJO RAVNE '81

Na podlagi določil pravilnika in statuta o slikarski koloniji železarne Ravne bomo organizirali kolonijo v času od 15. do 25. avgusta 1981. Prijave za udeležbo pošljite do 15. maja 1981 na naslov: ŽELEZARNA RAVNE, propagandni oddelek, v roke sekretarju slikarske kolonije Francu Boštjanu, 62390 Ravne na Koroškem.

Svet slikarske kolonije
železarne Ravne

Jezik naš vsakdanji

JEDRNATOST IZRAŽANJA

Jednat slog se izogiba ponavljanja, istorečja, preobilja v jeziku, izrazov navidezne skromnosti in raznih mašil.

Ponavljjanje

Upravičeno je vsebinsko utemeljeno ponavljanje (v leposlovju nakazujejo ponovitve čustveno prizadetosti).

Vsebinsko neutemeljeno ponavljanje istih misli ustvarja gostobesednost.

Npr.: Z darili, ki so jih darovali, so razveselili sorodnike (odvisnik je odveč).

Nepotrebno ponavljanje povzroča tudi raba predloga in prislova.

Npr.: grem noter v hišo, vstani gor, skupaj seštej, zberi skupaj, sleci se dol itd. Zadostuje že: grem v hišo, vstani, seštej, zberi, sleci se.

Istorečje

Ustvarjajo ga nepotrebni sinonimi (pomensko enake besede).

Npr.: To je zares zanimivo in interesantno.

Drugače sinonimi pričajo o bogatem besednem zakladu pisca; čim več jih uporabljamo za isti pojem, tem bolj razgiban in sočen je slog.

Dovoljeni pa so ljudski sinonimi v reklih in rekih, pri katerih čutimo oba izraza kot enoten pojem: vik in krik, čez drn in strn, ne konca ne kraja itd.

Preobilje (pleonazem)

Nastane, če pojasnjujemo same po sebi razumljive besede.

Npr.: Točimo odprto pivo. (Zaprtega ne moremo!)

Povej to javno na zborovanju. (Zborovanje je javno!)

V stanovanju je polno nepotrebne navlake. (Navlaka je tako ali tako nepotrebna!)

Izrazi navidezne skromnosti

Npr.: moja malenkost, po mojem skromnem in neodločilnem mišljenju

Prazni in nepotrebni izrazi, posneti po tujih zgledih

V kolikor — v toliko

Npr.: V kolikor ne mislite ustrezno ukrepati, v toliko je naše razpravljanje nesmiselno.

Ta vezniški par samo otežuje stavek; nadomestili ga bomo s slovenskim če: Če ne mislite ustrezno ukrepati, je naše razpravljanje nesmiselno.

(Opomba: kadar sta ta dva prislova rabljena v svojem pravem pomenu mere, sta v stavku na mestu, npr.: V kolikor višje kraje pojdeš, v toliko lepši svet boš prišel.)

Tako — kakor (ta vezniški par ni domač, kadar ne izraža primerjave, temveč nadomešča veznik in):

Npr.: Produktivnost dela se zboljšuje tako po količini kot po kakovosti.

Bobnarji

Bolje: Produktivnost dela se zboljšuje po količini in po kakovosti.

Na eni — na drugi strani (germanizem)

Npr.: Rad bi spregovoril na eni strani o našem delovnem načrtu, na drugi strani pa prikazal naše finančne težave.

Bolje: Rad bi spregovoril o našem delovnem načrtu in prikazal naše finančne težave.

Na način

Pod tujim vplivom opisujemo prislov pogosto z besedo način: na hiter, na lep, na lahek, na podoben način, namesto z domačo pridevniško obliko: hitro zlepa, lahko ali zlahka in podobno.

Mera

S to besedo po nepotrebem opisujemo načinovni prislov, npr.: To velja v večji meri za kmetovalce. Bolje: To velja toliko bolj za kmetovalce.

Večje število

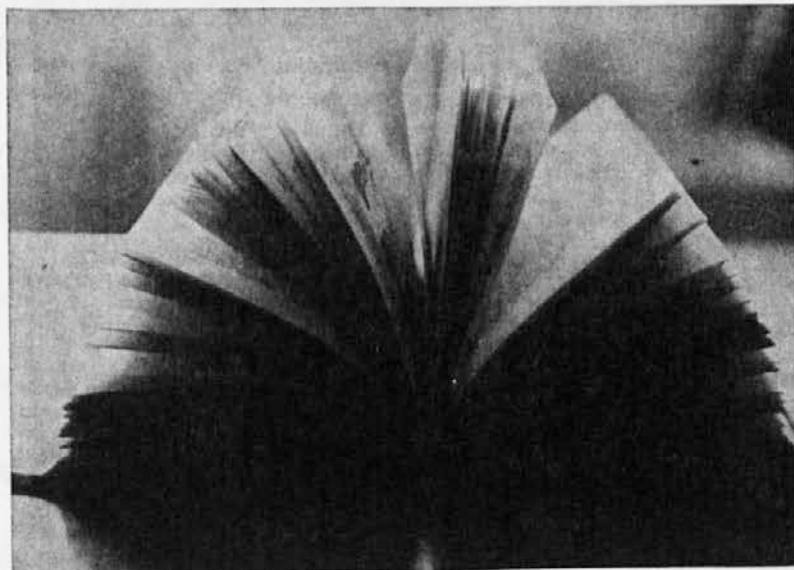
Prislov več ne potrebuje nobenega dopolnila.

Npr.: Mesto je obiskalo večje število turistov.

Bolje: Mesto je obiskalo več turistov.

Drugič nekaj o natančnosti izražanja.

(Po: Vera Remic-Jager:
Slovenski jezik)

»Pahljača«

REKREACIJA IN ŠPORT

KEGLJANJE V TOZD PNEVMATIČNI STROJI

V okviru priprav za prvenstvo železarne so se tri ekipe pnevmatičnih strojev pomerile v borbenih partijah. Za presenečenje je poskrbela B ekipa, ki je prepričljivo osvojila prvo mesto.

NOGOMET STROJI IN DELI : KALILNICA 10 : 5

V prijateljskem srečanju so bili stroji in deli boljši in so zasluženo zmagali. Pri zmagovalcih je bil najuspešnejši Razdevšek s štirimi zadetki.

REKREACIJA V STROJIH IN DELIH

V tozdu stroji in deli je bilo od 16. 2. do 23. 3. več tekmovalcev — namizni tenis: od 25 tekmovalcev je prvo mesto zasedla priprava dela, drugo obdelovalnica I in tretje cevarji — montaža stiskalnic

najboljša Jugoslovana v hrbtnem plavanju. Marta Kos ni ponovila letošnjih odličnih rezultatov.

Uvrstitve naših plavalcev:

Miran Kos — prvi na 100 in 200 m hrbtno z absolutnim slovenskim in mladinskim državnim rekordom; tretje mesto na 200 m mešano

Marta Kos — druga na 400 m mešano in 100 m delfin ter tretja na 200 m delfin

Andreja Cesnik — prvi mesti na 100 in 200 m hrbtno v času novih slovenskih in državnih rekordov.

Slovensko pionirsko prvenstvo

V Kopru so tekmovali pionirji A. Med našimi predstavniki je bila uspešna Sabina Mattersdorfer, ki je osvojila drugo mesto na 200 m delfin in bila tretja na 100 m hrbtno. Berni Pesjak je osvojil bronasto kolajno na 100 m prsno, Dejan Karadža pa je bil kot mlajši pionir tretji

tekmo v Mariboru z dvema goloma razlike.

Koroška Fužinar : Pragersko 1 : 0

V prvi tekmi spomladanskega dela prvenstva je članska selekcija premagala Pragersko z golom, ki ga je v prvem polčasu dosegel Golob iz enajstmetrovke. Tekma je bila prekinjena v zadnjih minutah igre zaradi nešportnega obnašanja gostujoče ekipe.

Dva poraza mladincev

Najprej so mladinci gostovali v Mariboru in izgubili z istimenskim klubom samo z 1 : 0.

V drugem srečanju pa so na domačem terenu izgubili proti Osankarici z 2 : 4.

ROKOMET

Uspeh Fužinarja v prvih tekmah

Člani Fužinarja so v prvi tekmi spomladanskega dela na Ravnah premagali Radeče prepričljivo z 31 : 24.

Še boljši rezultat so dosegle mladinke, ki so na gostovanju v Velenju porazile tamkajšnje vrstnice z 22 : 11.

NAMIZNI TENIS

Ekipna pionirska prvenstva

Na Ravnah je tekmovalo 10 pionirskih ekip. Naša je med desetimi ekipami osvojila četrto mesto, kar je glede na leta naših pionirjev zelo dobra uvrstitev.

V Ptujju pa so se pomerile pionirke. Tudi tam je Fužinar med osmimi ekipami osvojil četrto mesto.

Uspeh pionirske dvojice

Na Jesenicah je bilo pionirsko prvenstvo za posameznike in dvojice. Pri fantih sta Jamšek in Bezjak prijetno presenetila z drugim mestom v dvojicah. Uspeh je toliko pomembnejši, ker sta bila med številnimi udeleženci najmlajša.

Pri dekletih pa si deli dvojica Pandev — Ločičnik tretje mesto.

ODBOJKA

Ženska ekipa Fužinarja ostala v prvi zvezni ligi

Dveletno sodelovanje v prvi zvezni ligi je obogatilo našo žensko ekipo tudi z bogatimi izkušnjami. Kljub težkim okoliščinam — šolanje izven kraja bivanja, mnogo poškodb in bolezni — so si naša dekleta že dve koli pred končanim prvenstvom zagotovila še nadaljnje sodelovanje med najboljšimi jugoslovanskimi ekipami.

Mladost Zagreb : Fužinar 3 : 0

Odbojkarice Fužinarja so gostovale v Zagrebu in po pričakovanju izgubile s 3 : 0. Bolj kot poraz — naša dekleta so v treh nizih nabrala le 11 točk — je zaskrbujoča slaba in brezvoljna igra pred odločilnim srečanjem za obstanek v ligi z ekipo IMT iz Beograda.

Fužinar : IMT 3 : 1

V odločilni tekmi za obstanek v prvi zvezni ligi so igralke Fužinarja zasluženo premagale neposredne kandidatke za izpad — ekipo IMT iz Zemuna. Tudi tokrat je odločala o zmagovalcu osnova odbojke — izvedba in sprejem servisa. V prvih dveh nizih je Alenka Godec dosegla kar 22 točk z dobro izvedenim začetnim udarcem in tako praktično sama razorožila nasprotno ekipo, ki zaradi nervoze ni uspela uspešno sprejemati japonskih servisov. Tokrat so naša dekleta odločno zaigrala na mreži. Posebno uspešna pa je bila Andreja Hrastnik, ki je z dobrim blokiranjem onemogočila nasprotno napadalke.

I. B zvezna liga — moški

Fužinar : Mladost (Split) 3 : 0.

Članska vrsta Fužinarja je brez težav odpravila zadnjevršeno ekipo. Srečala sta se dva neenakopravna nasprotnika in zaradi tega ni mogla biti tekma niti zanimiva niti lepa.

Zmaga Fužinarja na Bledu

Po tradiciji je tudi letos Fužinar izredno dobro zaigral na Bledu in s 3 : 1 premagal borbeno domačino, ki so v borbi za obstanek želeli zmagati. Fužinar se je utrdil na drugem mestu, kar je zelo pomembno, ker bodo poleg Ivartnika in Rožanca oblekli vojaško suknjo še Čebulj, Tušek in Filipančič.

II. zvezna liga — moški

Mežičani neustavljivi

Uljanik : Mežica 2 : 3. Na gostovanju v Pulju so Mežičani s težavo premagali Uljanik, ki se bori za obstanek v ligi. Odločilen je bil peti niz, v katerem so domačini povedli s 14 : 11 — zmagali pa so le Mežičani, ki so ob porazu Pakraca povečali vodstvo na štiri točke.

Mežica : Šempeter 3 : 0. Le dobre pol ure je trajalo srečanje, v katerem so Mežičani z lahkoto zmagali in se še bolj učvrstili na čelu lestvice.

Šempeter : Mislinja 3 : 1.

Ženske:

Morčana : Mislinja 3 : 0,
Bled : Mislinja 3 : 1.

Republiška liga

Moški:

Vuzenica : Dobrije 3 : 0,
Žerjav : Radenci 3 : 2,
Stavbar : Žerjav 3 : 1.

Ženske:

Dobrije : Vič 3 : 1,
Golovec : Dobrije 3 : 2,
Mežica : Golovec 2 : 3.

Š. F.

SMUČARJI FUŽINARJA SKLENILI BOGATO SEZONO

Na smučišču Ošven nad Ravnami se je 19. marca več kot 150 tekmovalcev, trenerjev, funkcionarjev in staršev udeležilo klubskega tekmovanja v veleslalomu, ki ga je ob zaključku smučarske sezone 1980/81 organiziral SK Fužinar.

»Ugotavljamo, da je bila minula sezona za naš klub zelo uspešna, tako po doseženih rezultatih kot tudi pri organizaciji in izvedbi raznih smučarskih tekmo-

Snežnica

— nogomet: pomerili sta se obdelovalnica II in I; zmagala je slednja s 7 : 4; z 12 : 8 je nadigrala tudi montažo lahkih strojev

— kegljanje: ekipa tozda je na občinskem prvenstvu na Prevaljah zasedla 10. mesto (med 36 ekipami)

— rokomet: ekipa strojev in delov je premagala industrijske nože z 32 : 30

— odbojka: odbojkarji strojev in delov so premagali igralce iz orodjarne s 3 : 0.

PLAVANJE

Zimsko člansko državno prvenstvo

V Cerknem se je pomerilo 118 plavalcev na absolutnem zimskem prvenstvu Jugoslavije. Izreden je bil Petrič, ki je popravil kopico državnih rekordov. Izkazala sta se naša plavalca Miran Kos in Cesnikova, ki sta z odličnimi rezultati in novimi rekordi dokazala, da sta

na 400 m kravl. Štafeta pionirk je prav tako osvojila tretje mesto v disciplini 4 × 100 m mešano.

Slovenija — Bela Rusija

Na gostovanju slovenske reprezentance v Novopolsku so nastopili tudi trije plavalci Fužinarja. Že na uvodnih nastopih sta odlično zaplavala naša hrbtna: Miran Kos je bil prvi na 100 in 200 m hrbtno, Andreja Cesnik pa je zmagala na 100 m in osvojila drugo mesto na 200 m hrbtno. Tudi Marta Kos je dobro plavala v svojih disciplinah.

NOGOMET

V slovenskih ligah so odigrali preložene tekme jesenskega dela in pričeli s tekmami spomladanskega dela. Člani Koroške selekcije nastopajo bolj uspešno kot mladinci, ki so letos močno oslabljeni.

Kovinar : Koroška Fužinar 2 : 0

Kljub terenski premoči so naši nogometaši izgubili preloženo

vanj. Ob zaključku bogate smučarske sezone lahko rečem, da smo ravenski tekmovalci in smučarski športni delavci ponovno dokazali, da pripadamo klubu, ki se danes lahko v vseh pogledih primerja z najmočnejšimi smučarskimi klubi v Sloveniji. Mislim, da je naša smučarska organizacija lahko vzor vsem drugim klubom in organizacijam, saj tekmovalca neglede na kategorije in pomembnost vedno vzorno organiziramo in izvedemo. Seveda pa tudi pri našem delu ne gre brez problemov in težav. Tako imamo težave vselej takrat, ko moramo brez ustrezne opreme pripraviti proge za tekmovalca. Zato bi nujno potrebovali nov sodobnejši teptalni stroj in ob smučišču Ošven vodovod. Da smo tudi v pretekli sezoni kljub pomanjkanju opreme uspešno izvedli tekmovalca, gre predvsem pohvala trenerjem, funkcionarjem, tekmovalcem in mnogim staršem, ki so nam pomagali pripravljati smučišče za tekmovalca,« je dejal med drugim predsednik smučarskega kluba Tone Navodnik.

SK Fužinar je v minuli smučarski sezoni organiziral in izvedel kar dve republiški prvenstvi, in sicer za člane, članice, starejše pionirke in pionirje, in tekmovalce za pokal Coca Cole za mlajše pionirke in pionirje.

»Danes že lahko trdimo, da je bila minula smučarska sezona za naše tekmovalce in tekmovalke zelo uspešna, saj so nekateri dosegli izredne uspehe. Temu uspehu pa so poleg tekmovalcev nedvomno mnogo prispevali trenerji, še posebno pa trener J. Valtl. Za vestno in požrtvovalno delo se moram zahvaliti tudi vsem sodnikom, funkcionarjem in staršem,« je sklenil tov. Navodnik.

Mlajši pionirji:

1. Dušan Žagar, 2. Tomaž Kostanjevec, 3. Mirko Abraham.

Starejše pionirke:

1. Mirjam Videmšek, 2. Mirjana Lihtineger.

Starejši pionirji:

1. Boris Maklin, 2. Lojzi Potočnik, 3. Jani Ažnoh.

Članice:

1. Mateja Koren.

Člani:

1. Andrej Stefanovič, 2. Miran Stefanovič, 3. Boris Kotnik.

Trenerji:

1. Roman Hölzl, 2. Roman Skrinjar, 3. Jaka Valtl.

Sodnice — starši:

1. Fanika Kordež, 2. Jožica Taks, 3. Maja Senica.

Sodniki — starši:

1. Rok Navodnik, 2. Marjan Senica, 3. Jaka Ivartnik.

F. Rotar

V DOBJI VASI SO SKAKALI

Pred nedavnim so mladinci in pionirji Dobje vasi in bližnjega okoliša uredili in odprli skakalnice v Dobji vasi. Brez strokovnega vodstva in trenerja ter ustrezne skakalne opreme niso mogli znatno izboljšati osebnih rekordov. S skakanjem so pričeli sami in skakali po tri- do desetkrat na dan ter tako pripravljeno povabili na tekmovalce, ki se ga je udeležilo 39 tekmovalcev in cicibanov do članov iz Braslovč, Velenja in Mislinje, veliko skakalcev.

Zaključek bogate smučarske sezone

Rezultati tekmovalca na Ošvenovem:

Mlajše cicibanke:

1. Andreja Abraham, 2. Tina Zagernik.

Mlajši cicibani:

1. Jure Wlodyga, 2. Janez Jamnik, 3. Aleš Rotar.

Starejše cicibanke:

1. Katja Skrinjar, 2. Petra Videmšek, 3. Barbka Volčanšek.

Starejši cicibani:

1. Simon Kordež, 2. Borut Močilnik, 3. Branko Žagar.

Mlajše pionirke:

1. Aleksandra Kamnik, 2. Urška Navodnik, 3. Ines Rahten.

Večino zmag so pobrali gostje, le pri starejših mladincih je bil prvi naš Tomo Pečnik. Med mlajšimi mladinci pa je v konkurenci med svojimi številnimi vrstniki dosegel odlično 7. mesto Verner Jurač. Trener SSK Partizan Mislinja Ivan Navršnik je o naših skakalcih dejal:

»Kot vidim, so fantje brez trenerja, pa so se kljub temu dobro odrezali. Čudim se le, da niso nikjer dobili vsaj malo podpore, da bi se lahko tudi bolje opremili. V bodoče se bom sam zavzel zanje in jih treniral. Vidno boljši rezultati pa se bodo pokazali naslednjo sezono.«

Upajmo, da se bo tudi pri nas po dolgem času zopet uveljavila

Na zmagovitih stopnicah

ta športna panoga in bodo naši skakalci upravičeno in s ponosom nosili ime SK Fužinar.

S. Jelen

ALPINISTIČNE NOVICE

V nedeljo, 15. marca 1981, smo se Miran Kodrin, Franc Pušnik in Stanko Mihev odpravili na Uršljo goro. Drugače kot po navadi smo zavili levo od glavnega žleba v sosednjega in po njem do kraja. Tam nastane amfiteater z izrazitimi travnimi policami. Levo od velike luknje smo izplezali novo smer BRUCKINA. (ocena IV, mesta — V, eno mesto Al, višina 150 m). Za smer je značilno, da je večinoma travnata s policami, težki pa so prehodi med policami.

28. III. 1981 sta Irena Komprij in Stanko Mihev v Peci vstopila v do tedaj šele zamišljeno, nepreplezano smer višine 300 m. Ogladala sta si jo že prej. Do tehničnega dela je dva raztežaja, ocena IV—V, nekaj detajlov III. Potem pa ves raztežaj tehničnega plezanja. Raztežaj je v alpinizmu raztegnjena dolžina najlonske vrvi, navadno 40 m. Tehnično plezanje je plezanje s pomočjo umetnih pripomočkov (klinov, lesenih zagozd, zatičev). S slabega stojišča je slikovita plezarija na naslednje dobro stojišče. Naprej v desno sta široki zaji (Al), nato lažji svet, pa spet v desno po gladki prečki in zgoraj v levo na majhno polico, kjer naju je zatekla noč. Prespala sva na ozki polički.

Drugi dan sva opravila še en raztežaj tehničnega plezanja in zgoraj prišla na široko polico, ki se vleče čez vso južno steno v zgornji tretjini. Tu se priključi k smeri VIGREDNA. Po tej smeri sva dosegla na rob stene.

S. M.

LETNA KONFERENCA TABORNIŠKEGA ODREDA KOROŠKIH JEKLARJEV

»Več skrbi kadrom« — to je bila temeljna misel v poročilu starešine odreda »KOROŠKI JE-

KLARJI« Milana Klemenca na 20. redni letni konferenci odreda 14. marca 1981. V poročilu, ki je bilo zelo samokritično, je tov. Klemenc poudaril, da pridobivanje novih članov poteka že vrsto let načrtno, predvsem na obeh osnovnih šolah na Ravnah. Več skrbi pa bo potrebno posvetiti vzgoji vodnikov, saj ta problem najbolj tare odred. Pomembno vlogo bo pri vzgoji in izobraževanju lahko opravi dom na Obretanovem, ki bo postal občinski center za vzgojo in izobraževanje tabornikov.

Tov. Franc Miran, načelnik odreda, je v svojem poročilu opozoril na mnoge uspešne akcije, kritično pa je spregovoril tudi o slabostih pri delu v lanskem letu. Največ dela je bilo vložene v obnovo doma na Obretanovem, uspešno pa so taborniki sodelovali tudi pri urejanju parka OF na Navrškem vrhu. Mnogi in uspešni sta bili tudi akciji »Po poteh sedmih talcev« in »Pohod po Prežihovi poti«. Ko je tov. Klemenc razgrnil plan za leto 1981, je poudaril, da bodo mnoge akcije posvečene 40-letnici upora narodov proti okupatorjem. Obujanje in ohranjanje revolucionarnih tradicij NOB je ena temeljnih nalog tabornikov.

Obsežen program bodo taborniki lahko izpolnili le s prizadevanjem vseh članov. Nekatere akcije so že tradicionalne: »Pohod po Prežihovi poti«, »Po poteh sedmih talcev«, organizacija letnega tabora v Banjolah pri Pulju in druge. Na Obretanovem bodo organizirali sedemdnevni tabor kot pripravo za letni tabor.

Vzgoji kadrov bodo namenjena številna predavanja, seminarji, tečaji in druge oblike izobraževanja. Največ moči pa bodo namenili obnovi doma in upajo, da bodo delo letos dokončali.

V razpravi so taborniki opozorili na premajhno povezanost z drugimi odredi v občini in z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami (s krajevno in občinsko konferenco ZSMS ter s konferenco SZDL).

Razveseljivo pa je, da so taborniki dobili vso podporo predsed-

nika občinskega in medobčinskega odbora ZZZB tov. Ivana Močnika in ravnateljica osnovne šole Prežihov Voranc tov. Frančka Volentarja. Prvi je poudaril pomembno nalogo, ki jo taborniki imajo pri varovanju družbene lastnine (varovanje gozdov pred požari, skrb za čisto okolje), drugi pa je opozoril na potrebo, da taborniki družno z učitelji poiščejo nove oblike in metode dela.

Lanski najzaslužnejši člani odreda so prejeli skromna priznanja za uspešno in požrtvovalno delo v odredu: Milena Šuler, Marija Čivnik, Hermina Ošep, Silvo Ošep, Milan Ošep, Fanika Knez, Mojca Gaber, Maja Rodič, Marjan Magdič, Rajko Juvan, Milan Klemenc in Franc Miran.

kategoriji (Ravenčan Roman Breznik je osvojil 1. mesto, Maks Sadovnik, prav tako KK Ravne, pa 2.)

B. B.

ZA UDARNIŠKI DAN NA URŠLJI GORI

Redna letna konferenca PD Prevalje

Več kot 200 članov PD Prevalje si je na redni letni konferenci 14. marca 1981 zadalo nalogo, da bodo vsaj en dan prostovoljno delali pri gradnji prizidka h koči na Uršlji gori. Iz poročila predsednika PD tov. S. Lodranta so izvedeli, s kakšnimi težavami se je PD ubadalo, ko se je trudilo, da bi pospešilo gradnjo.

Naši mladi skakalci

Več članov odreda pa je za letošnje delo v odredu bilo predlaganih za visoka zvezna oz. republiška taborniška priznanja.

S PRIRODO K NOVEMU ČLOVEKU!

Alojz Pikalo

KARATE

KK Ravne je v petek, 13. marca 1981, organiziral izpite za šolske pasove. Tretji beli pas je osvojilo 7 članov, rumenega 12, oranžnega 6, zelenega 5, modrega 3 in rjavega 1 (Maks Sadovnik).

V nedeljo, 15. februarja 1981, je bilo na Ravnah prijateljsko srečanje med KK Slovenj Gradec, Dravograd, Radlje in Ravne, samo v tehnikah — katah. Organizator je bil KK Ravne. Pri pionirskih ekipno je prvo mesto zasedel KK Dravograd, med posamezniki pa je bil prvi Verner Mager, KK Ravne, drugi Alojz Preglav in tretji Leon Poberžnik, oba KK Dravograd. Med mladinci ekipno je prvo mesto zasedel KK Ravne, saj so prva tri mesta osvojili Roman Breznik, Maks Sadovnik in Jani Kogal. Tudi ravska dekleta so bila ekipno prva: Alenka Krivec je zasedla prvo mesto, drugo Jana Petre in tretje Majda Skornšek. Pri članih posamezno je zmagal Aljoša Vauh, drugi je bil Bogomir Plešnik, tretji pa Obrad Lukič.

22. februarja 1981 je KK Mislina pripravil regijsko prvenstvo v športni borbi za člane v ekipni konkurenci (Ravenčani so osvojili tretje mesto) in v športni borbi za mladince v absolutni

nemari osnovno dejavnost — prirejanje izletov. V letu 1980 so izvedli le dva (Vrata, Lisca) in v sodelovanju s koroškimi PD še izlet na Sutjesko. Predavanja se izogibajo, saj so stroški preveliki. Zato pa je toliko večje dejavnost na tem področju razvil MO. Izvedel je 12 izletov, organiziral planinsko šolo in tri predavanja. Rezultati so vidni — 20 otrok je dobilo značko za prehojeno koroško planinsko mladinsko transverzalo, 12 pa značke pionir-planinec. Vseh udeležencev na izletih je bilo 994. Zaradi aktivnosti so 5 članov MO vključili v upravni odbor. Dokazali bodo lahko, da njihov član ni bil le hipno navdušenje.

V drugem delu uradnega programa je tov. Tončka Stres, blagajničarka PD, prejela visoko priznanje za življenjsko delo — red zaslug za narod s srebrno zvezdo, 10 prizadevnih planinskih aktivistov je dobilo srebrnčastni znak PZS, trije pa zlatega.

Prisrčno vzdušje so ustvarili otroci z OŠ, ki so pripravili šopek recitacij in pesmi. AO, ki ga sestavlja 5 alpinistov in 12 pripravnikov, je vse prisotne z diapozitivni popeljal v daljne perujske Ande, kjer so poleteli koroški alpinisti preplezali nekaj prvenstvenih vzponov (Titova, Jugoslovanska smer).

Ob zvokih domačih viž se je zbor planincev zavlekel še pozno v noč.

Andreja Čibron

ROMAN SKAČE DRUGAČE

Roman Polajner, ki ga pogosto vidimo voziti staro škodo, posedati v Nami in mu kolegi pravijo Puh, je ta, s katerim se ponašajo mladi, kadar se beseda zaobrne na akrobatsko smučanje. Njegovi kolegi so nas opozorili na nedavni uspeh, ko je v tekmi za pokal Jugoslavije na Kopah osvojil tretje mesto.

Kako se je odločil za to zvrst in kakšna je pravzaprav ta, pri nas še ne dosti znana športna panoga — o tem smo se pogovarjali z Romanom.

Za akrobatsko smučanje se je začel zanimati že zgodaj, v živo pa se je z njim seznanil l. 1977, ko je bila v Kranjski gori tekma za svetovni pokal. Resni treningi segajo v lansko in letošnjo zimo. Lotil se je kar na lastno pest, brez literature in kajpka tudi brez strokovnega vodstva. Na Ovšenu si je pripravil skakalnico in opravil prvi dve salti — ena je bila uspešna.

Nam, ki tega še nismo videli in nasploh vemo malo, je treba dosti pojasniti. Tako nas Polajner na kratko seznanja z opremo in posameznimi disciplinami.

Za balet so potrebne kratke smuči (do 30 cm krajše od telesne višine), za skoke merijo 160—170 cm, za prosti slog veljajo običajne smuči.

Balet je podoben umetnostnemu drsanju. Nastop obsega najmanj 20 različnih likov. Teren zanj je položen in gladek.

Prosti slog ali free style pomeni vožnjo po zelo strmih in grbastem terenu. Na tekmovanju sta obvezna dva različna skoka.

Skoki so najbolj privlačna zvrst. Na tekmovanjih zahtevajo dva različna, npr. salto naprej,

dvojni ali enojni salto nazaj. Ni pa nujno začeti s salti, lahko tudi z drugimi pokončnimi skoki, kamor spadajo raznožke, helikopter, twister, dafy itn.

Roman je opravil že čez trideset (30) skokov, od tega 20 saltov nazaj in 10 naprej. Pravi: »Če so skakalnice dobro in pravilno pripravljene, niso nevarni.«

Iz lastne izkušnje ve, da so pri nas tereni na Ovšenu primerni za vse tri discipline, le da je treba dosti dela, da se prav uredijo.

In še ocene. Pri baletu šteje 25% koreografija, 25% težavnostna stopnja likov, 50% pa tehnična izvedba. V prostem slogu 25% za dva skoka, 25% za čas (hitrost), 50% tehnika vožnje čez grbine. Pri skokih ocenjujejo odziv na skakalnici, višino in dolžino skoka ter doskok. Nastopati je možno v vseh disciplinah, vendar ni obvezno.

Polajner je že v prvi letošnji tekmi za jugoslovanski pokal opozoril nase s solidnimi uvrstitvami — 9. mesto v baletu, 14. v prostem slogu in 11. v skokih. V drugi tekmi, ki je bila na Kopah konec januarja, je posegel po še boljših, če že ne kar odličnih mestih; slednje zlasti velja za 3. mesto v skokih in 5. v prostem slogu.

Gotovo bi se udeležil letos še dveh tekem, vendar si je na enem od zadnjih treningov poskodoval roko.

V začetku je bil na našem koncu čisto sam in bi se bržkone še dolgo ne prebil. V Mariboru pa je bila pri Braniku že ustanovljena sekcija, katere član je postal. Nič nenavadnega, čeprav bi

Roman Polajner

mного raje tekmoval za domač klub, a za zdaj še slabo kaže. Zanimanje mladih smučarjev je res že tolikšno, da bi na Ravnah lahko ustanovili sekcijo. Upajmo le, da bodo tisti, ki imajo pri tem besedo, imeli posluš, navsezadnje bi bilo prav, če bi kaj storili še za manj reprezentativne panoge, kot so v tem primeru akrobatsko smučanje, sicer pa še veslanje, balinanje itd., kjer tudi ne manjka interesentov.

P. S. Vsem zainteresiranim Roman za začetek priporoča knjigo: Boris Kalčič, Akrobatsko smučanje, TZS, Lj., 300 din.

Z. Strgar

KADROVSKA GIBANJA

TOZD - DEL. SKUPNOST	SKLENILI DEL. RAZMERJE			SKUPAJ	FLUKTUACIJA				SKUPAJ	PLAN. ŠTEV. DEL.	DEJ. ŠTEV.	% ZAP. INVAL.	ŠTEV. DEL. V POSTOPKU IK
	IZ JLA	IZ ŠOLE	DRUGO		ODPOVED	BREZ ODPOV.	JLA	DRUGO					
JEKLARNA			7	7		1		3	4	357	342	13,5	10
JEKLJOLIVARNA					1	1			2	509	512	12,11	22
VALJARNA								1	1	434	434	11,52	10
KOVAČNICA			2	2	1			1	2	278	280	9,6	4
JEKLOVLEK										104	101	16,83	2
KALILNICA										53	49	14,3	-
STROJI IN DELI					1			1	2	480	470	10,43	7
INDUSTR. NOŽI			1	1						205	200	13,0	2
PNEVM. STROJI			1	1	4			2	6	202	197	12,69	8
VZMETARNA	1		2	3	1			1	2	142	130	10,0	4
REZALNO ORODJE			1	1		2			2	295	285	8,07	5
ENERGIJA								1	1	110	112	5,36	2
E T S										204	202	5,94	-
S G V	1		2	3	1				1	436	420	7,3	2
TRANSPORT										113	112	2,68	2
P I I										50	49	4,0	-
R P T			2	2		1			1	226	229	13,97	3
ORODJARNA										66	65	-	-
KOMERCIJALA		1	4	5				1	1	255	257	12,5	5
KONTR. KAKOV.			1	1						202	199	17,08	-
DRUŽB. STANDARD										47	42	7,14	-
DEL. SKUP. GOSP.										73	71	-	-
P F S										42	39	2,5	-
DEL. SKUP. KSZ			2	2	1			1	2	206	204	27,94	4
RAČUNOVODSTVO										113	112	6,0	-
KOVINARSTVO			1	1						135	135	-	-
ARMATURE			7	7						86	58	-	-
SKUPAJ	1	2	33	36	11	5	11	27	5423	5304	10,6	92	

DELOVNA RAZMERJA

— V TOZD jeklarna, ki je zaradi velikega povečanja planov kadrov v primerjavi z lanskim letom s številom zaposlenih precej pod planiranim številom, je v prvih treh mesecih letošnjega leta sklenilo delovno razmerje 14 delavcev, prekinilo pa 13 delavcev. Na stalne oglase za jeklarno se je letos prijavilo 64 delavcev, izbranih je bilo 22, vendar jih je zaradi različnih vzrokov prišlo na delo le 14.

— Kadrovska služba se je povezala s Skupnostjo za zaposlovanje Velenje glede pridobitve delavcev izven koroškega območja. Skupnost je kot možen kadrovski vir predlagala območje Tuzle in Doboja v SR BiH. Če nam bi uspelo rešiti stanovanjski problem za te delavce, bi se v bližnji prihodnosti tesneje povezali s skupnostima za zaposlovanje s teh dveh območij.

— Da na našem območju resnično primanjkuje delavcev, nam potrjuje tudi zadnja informacija Skupnosti za zaposlovanje Prevalje. Sporočajo, da imajo prijavljenih 17 moških iskalcev zaposlitve, od tega 15 težje zaposljivih.

— TOZD družbeni standard nas je obvestila, da v samskih domovih nimajo več prostih postelj. Zaradi tega je bilo veliko prijavljenih kandidatov, ki jim nismo mogli poiskati stanovanj, odklonjenih.

— Kljub sklepu poslovodnega odbora in naporom kadrovske službe po omejitvi zaposlovanja režijskih delavcev opažamo, da se je njihovo število v obdobju december—februar povečalo (december 1553 — februar 1573). Število delavcev na obdelavi materialov pa se je v primerjavi s istim obdobjem zmanjšalo (december 3739 — februar 3721).

— Konec marca smo končali izpolnjevanje pomožnih obrazcev za popis prebivalstva za vse zaposlene delavce železarne.

— Za valjarno, kalilnico, jeklarno, KSZ, kovačnico in vzmetarno je bilo izvedenih 42 psiholoških pregledov kandidatov, prijavljenih za zaposlitev.

— V valjarni bo konec leta stekla mehanizirana proga za ultrazvočno in površinsko kontrolo gredic. Delavce bomo za opravljanje teh del usposobili v posebnem tečaju, v začetku aprila.

Po dogovoru delavcev TOZD valjarna in kontrola kakovosti bi kontrolorji izvajali izključno kontrolo gredic, transport pa bi prevzeli transportni delavci, ki so že zaposleni v valjarni. Glede na to, da kontrola ne zahteva prevelikega telesnega napora, bi na ta dela lahko prerazporedili delavce z zmanjšano delovno zmožnostjo. Pri izbiri le-teh bomo upoštevali njihovo preostalo delovno zmožnost in sposobnosti, ki so potrebne za uspešno izvajanje teh del.

Trenutno drugje ne moremo iskati delavcev, ker kontrola kakovosti še ni pričela z dopolnjevanjem razvida s temi novimi deli in tako ni mogoče z delavci, ki bi opravljali ta dela, skleniti delovnega razmerja.

SOCIALNO VARSTVO

V službi poteka akcija o odmeri nadomestila osebnega dohodka delovnim invalidom v letu 1981. Dosedanja nadomestila so bila odmerjena na osnovi poprečnih dohodkov, doseženih v letu 1980, s tem da se je v letu 1979 izplačevala kot nadomestilo OD dejanska razlika. V letu 1980 pa se je ta razlika povečala za 30,8%, enako kot so se povečali osebni dohodki v DO v letu 1979 glede na leto 1978.

Gre za zelo obširno in zahtevno nalogo. Za okoli 600 zaposlenih delovnih invalidov bo potrebno ugotoviti, kakšen je bil poprečni OD skupine delavcev, ki je bila v l. 1980 zaposlena na njihovih starih in novih delih. Nalogo otežuje predvsem dejstvo, da računalniška obdelava podatkov v celoti ni možna, in bo treba poprečen dohodek skupine ugotovljati še ročno. Od ugotovljenih poprečkov pa so odvisni osebni dohodki okoli 600 zaposlenih delovnih invalidov.

Akcijo smo v službi zastavili tako, da bodo vsi delovni invalidi čim bolj informirani, podatke pa bodo obravnavali tudi samoupravni organi — komisije za kadre in splošne zadeve. Vsak delovni invalid bo dobil informacijo, iz katere bo razvidna uskladitev del in nalog z novo organizacijo, princip izračuna dohodka in izbira ustrezne skupine ter pritožbeni postopek.

Predvidoma bo akcija v DO končana do 15. 4. 1981.

Dne 20. marca smo v TOZD oz. delovne skupnosti poslali delno izpolnjene izjave v zvezi z ugotavljanjem upravičenosti do denarne pomoči. Podatke o otrocih in drugih članih, ki jih delavec preživlja, so vpisale delavke socialnega oddelka, podatke o osebnih prejemkih pa je vpisala služba za OD. Druge prejemke je vpisal vsak sam.

Te izjave so predložile delovne organizacije za svoje delavce pri strokovni službi Skupnosti otroškega varstva. Rok je bil 30. marec — doslej je bilo poslanih 607 izjav, predvidevamo pa jih še okoli 50.

Akcija zbiranja izjav še vedno poteka (za zamudnike). Le-te pa opozarjamo, naj izpolnijo izjave čimprej.

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

— Akcija zbiranja potreb naših temeljnih organizacij in delovnih skupnosti za razpis štipendij za naslednje šolsko leto za redno izobraževanje in izobraževanje ob delu je končana. Po obravnavi na odboru za kadre in splošne zadeve bo razpis štipendij za redno izobraževanje objavljen v Informativnem fužinarju in dnevniku Večer v prvi polovici maja. Razpis za pridobitev ugodnosti za izobraževanje ob delu, na katerega se prijavijo naši že zaposleni delavci, bo objavljen na oglasnih deskah.

— Do precejšnjih sprememb je prišlo na področju štipendiranja, saj je s 1. 3. 1981 začel veljati nov samoupravni sporazum o štipendiranju v občini Ravne, uporablja pa se od 1. 1. 1981 dalje. Novi samoupravni sporazum bomo podrobneje še predstavili, tokrat pa le toliko, da se razlikuje od prejšnjega predvsem v višini kadrovske štipendije; upošteva namreč le kriterij učnega uspeha ter možnost dodatka za t. i. deficitarne poklice, vsi drugi dodatki odpadajo.

— Poleg novega samoupravnega sporazuma o štipendiranju pa je sprejet tudi predlog za valorizacijo štipendij od prejšnje vrednosti točke 3,26 din na 3,86 din. O odmeri novih štipendij bodo štipendisti podrobneje obveščeni. Nove štipendije veljajo od 1. januarja 1981 in bodo izplačane v maju.

1. Na šolskem centru smo se udeležili informativnega dne. Učencem, prišlo jih je čez 200, smo poglobljeno predstavili naše poklice, potrebe in možnosti dodelitve štipendij ter organizirali

ogled proizvodnega procesa v nekaterih TOZD.

2. Ker je interes učencev močno nesorazmeren potrebam — izredno malo se jih ogreva za metalurško usmeritev — smo dali pri predstavitvi proizvodnih procesov poudarek metalurgiji. Seznanili smo jih z boljšimi delovnimi po-

goji, ki bodo nastali ob skorajšnji modernizaciji proizvodnje.

OPOMBA

Pri prejšnji objavljeni tabeli je prišlo pri prikazu % zaposlenih invalidov po TOZD — del. skup. do tiskarske napake. Za njo se opravičujemo.

NAŠA UPOKOJENCA

Elizabeta Pečovnik, roj. 24. 10. 1930, v železarni od 7. 8. 1950 v TOZD pnevm. stroji kot strugar-ka. Inval. upokojena 9. 3. 1981.

Dušan Brankovič, roj. 25. 12. 1923, v železarni od 1. 4. 1963 v TOZD energija kot vodja oddelka za vzdrževanje energ. naprav. Star. upokojen 28. 2. 1981.

FILATELJA FILATELJA FILATELJA FILATELJA FILA

ZNAMKA ZA SPENS

Ob 36. svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu SPENS '81 izdaja skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno pošto znamko za 5,8 din. 36. svetovno prvenstvo v namiznem tenisu je od 14. do 26. aprila 1981 v Novem Sadu.

Na znamki je prikazan znak SPENS in motiv iz namiznoteniškega športa. Likovna obdelava znamke je delo Dušana Lučiča.

Znamke so bile natisnjene v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 25. Istega dne je dala »Jugomarka« v prodajo priložnostni ovitek za 2,50 din oziroma ovitek prvega dne FDC za 10,50 din.

EVROPA CEPT

Za leto 1981 je skupna tema Evropa CEPT narodna noša. Trenutno se še ne ve, koliko držav bo letos izdalo te znamke oziroma ali jih bodo izdale vse članice. Med tistimi, katere od-

sotnost se je v zadnjem letu opazila, je bila Norveška, a tudi za letos se ne ve, kako bo z njeno izdajo CEPT. Letos naj bi se prvič pojavile znamke Azorov in Madeire, to so španski otoki, ki imajo svojo pošto administracijo. To ni nemogoče, saj je osnova ista kot za britanske otoke Guernsey, Jersey in Man. In če lahko oni, zakaj še ne drugi.

PREPOLNA ČASA

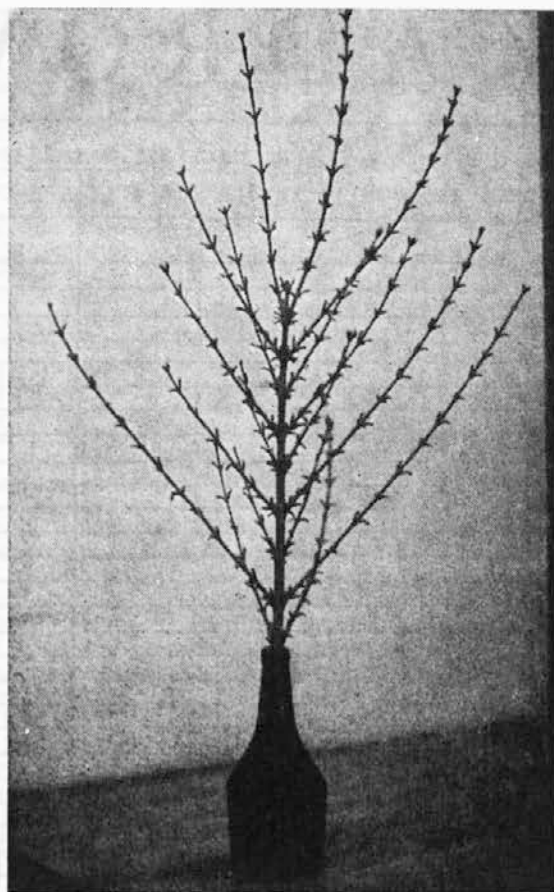
Pravilo je, da se olimpijski krogi maksimalno izkoristijo. Pri tem pa je pošta SSSR potolkla vse dosedanje rekorde, saj je izdala 43 priložnostnih znamk in 6 blokov. Poleg tega so motivi olimpijskih krogov uporabili še na mnogih kuvertah, vse izdaje so bile ponudene tudi na kuvertah prvega dne FDC. Tako bodo morali zbiralci te teme vložiti veliko truda in denarja, da bodo zbrali vse te kombinacije. Zaradi orientacije: na nemškem tržišču se prodaja komplet 43 znamk in 6 blokov po 150 DM.

Poznavalci to ocenjujejo kot začetno stanje, saj še mnogi filatelisti kompletirajo svoje zbirke, tako da bo zanimanje za te znamke še poraslo. Vzporedno z vzponom se gibljejo tudi cene — do kod, se še ne da predvideti.

f. u.

Se bomo spet vozili tako?

Brstenje

NEKAJ ŠKOTSKIH

Na sestanek starih prijateljev je Anglež pripeljal sod piva, Irec je prinesel kuhano šunko, Škot pa je pripeljal s seboj brata.

***

»Soba s pogledom na morje stane dva funta več,« je dejal hotelski receptor Škotu, ta pa: »In koliko pa bi stala, če obljubim, da ne bom gledal?«

***

Škotsko restavracijo prepoznaš po tem, da imajo v posodicah za sladkor vilice.

***

Dva mladeniča sta potrkala na vrata Edinburžana in rekla, da zbirata prispevke za bazen. Dal jima je dve vedri vode.

***

Dva Škota sta se srečala po štidesetih letih in takoj zavila v najbližjo krčmo, da bi dogodek proslavila.

»Lepo bo po tolikih letih spet skupaj piti,« je rekel prvi.

»Komaj čakam,« je dejal drugi, »a ne pozabi, ti si na vrsti, da plačaš.«

***

V Glasgowu je stopil v bar pijanec in vprašal:

»Sem bil sinoči tukaj?«

»Bili ste,« mu je odgovoril barman.

»Sem potrošil mnogo denarja?«

»Trideset funtov.«

»Hvala bogu, mislil sem, da sem jih izgubil.«

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD stroji in deli ter montaže lahkih strojev za izkazano čast in lepa spominska darila. Tov. ravnatelj Jožetu Potočniku pa se posebej zahvaljujem za njegove poslovalne besede. Vsem sodelavcem želim mnogo delovnih uspehov in sreče pri delu.

Ivan Gregor

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se sodelavcem TOZD kovačnica iskreno zahvaljujem za prejeta darila. Vsem želim še mnogo uspeha pri delu in brez nezdod.

Andrej Rebernik

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame Lenke Stojčić se zahvaljujem zdravnikom in zdravstvenemu osebju KZD — Ravne ter sodelavcem za izkazano pomoč, vsem za darovane vence in tudi vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti. Zahvaljujem se tudi govorniku za izrečene besede ob grobu. Zalujoči: mož, sin Dušan z družino in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi naše ljube mame Jožefe Ramšak se zahvaljujem za darovani venec vsem sodelavcem iz obrata jeklolivarne.

Zalujoči: Terezija Topalović z družino

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jelen, kadrovska služba, F. Rotar, oddelek za propagando in oddelek za informiranje.